

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVNÍCH DĚJIN

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**TÉMA: ČLENSTVÍ V CÍRKVÍCH A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTECH
V ČESKÉ REPUBLICE**

Praha, listopad 2008

DIPLOMANT: VERONIKA KNAPOVÁ, UHŘÍNĚVESKÁ 444, 252 43 PRŮHONICE
VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE: Prof. JUDr. JIŘÍ RAJMUND TRETERA

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem v ní vyznačila všechny prameny, z nichž jsem čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Praze, dne 16. 11. 2008

Obsah

Seznam použitých zkratk	2
Úvod	3
Cíl	4
Církev	5
1. Církev římskokatolická	5
2. Řeckokatolická církev	12
3. Pravoslavná církev v českých zemích	12
4. Ruská pravoslavná církev, podvorje Patriarchy moskevského a celé Rusi	15
5. Starokatolická církev	17
6. Církev československá husitská	19
7. Evangelická církev metodistická	20
8. Českobratrská církev evangelická	23
10. Slezská evangelická církev a.v.	25
11. Evangelická církev a.v. v ČR	27
12. Luterská evangelická církev a.v. v ČR	29
13. Církev bratrská	32
14. Jednota bratrská	33
15. Bratrská jednota baptistů	34
16. Křesťanské sbory	35
17. Církev Křesťanská společenství	36
18. Novoapoštolská církev v ČR	36
19. Apoštolská církev	38
20. Církev adventistů sedmého dne	40
21. Obec křesťanů v České republice	41
22. Náboženská společnost českých unitářů	43
23. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	45
24. Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	46
25. Federace židovských obcí v ČR	48
26. Česká hinduistická náboženská společnost	49
27. Ústředí muslimských obcí	50
28. Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	51
29. Višna Nirmala Dharma	52
30. Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna	52

Závěr	54
Resumé (Abstrakt)	57
Příloha č. 1	58
Příloha č. 2	61
Seznam literatury a pramenů	62

Seznam použitých zkratk:

CIC	Codex iuris civilis
CCEO	Kodex Canonum Ecclesiarum Orientalium
PC	Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku
CČH	Církev československá husitská
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ECAV	Evangelická církev augsburského vyznání v ČR
SCAV	Slezská církev evangelická augsburského vyznání
BJB	Bratrská jednota baptistů
KS	Křesťanské sbory
CKS	Církev Křesťanská společenství
CŽB	Církev živého Boha
NC	Novoapoštolská církev v ČR
AC	Apoštolská církev
CASD	Církev adventistů sedmého dne
OK	Obec křesťanů v České republice
NSČU	Náboženská společnost českých unitářů
CJKSPD	Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů
ČHNS	Česká hinduistická náboženská společnost
UMO	Ústředí muslimských obcí
BDC	Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü
VND	Višna Nirmala Dharma
HHK	Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna

Úvod

Tato práce pojednává o vybraných aspektech členství ve státem registrovaných církvích a náboženských společnostech (dále jen církve) v České republice. Při práci na dané téma si autor stanovil za cíl vymezení právního statusu členů církví z několika vytýčených hledisek. Byl to úkol poměrně nesnadný vzhledem k tomu, že extrakci právního postavení členů z dostupných vnitřních předpisů těchto speciálních právnických osob nelze beze zbytku učinit bez ohledu na věroučné zásady té které církve. Kvalita vnitřních předpisů církví, ze kterých autor vycházel, se z hlediska právního liší, v některých případech bylo třeba použít i zdroje neprávni. Navíc církevní orgány kompetentní pro přijetí, respektive vyloučení svých členů, mají v této oblasti možnost uvážení, jež je esenciální především v případech církevními předpisy neupravených. Vzhledem k tomu se může osobám zasvěceným jevit tento pokus zmapování právního postavení členů církví jako neodpovídající uplatňované církevní praxi.

Byť autor došel k názoru, že například formálně osoba zůstává katolíkem či muslimem po celý svůj život bez ohledu na její osobní přesvědčení či pozdější členství v jiné církvi, toto zjištění nemá žádný zásadní vliv na případné nové církevněprávní postavení této osoby v jiné církvi a též ani tehdy, pokud se tato osoba rozhodla být bez vyznání. Bylo by to v rozporu s přirozeným právem na svobodu náboženského vyznání a svobodu být bez vyznání i s principem dobrovolnosti členství v církvích.

Autor si je těchto skutečností vědom a prohlašuje, že závěry této práce nejsou, s ohledem na výše řečené, konečné.

Cíl

Cílem této práce bylo vymezit právní status členů všech církví registrovaných v České republice do konce roku 2007. Autor čerpal zejména z dostupných platných právních předpisů každé církve. Pro účely této práce se autor zaměřil zejména na úpravu členství z těchto hledisek: vznik členství a zánik členství za života, příslušnost členů k organizačním jednotkám církví, členská práva a povinnosti, výkon církevního dohledu nad členy. U církví, kde je předmětná materie obsáhlejší nebo tam, kde to autor uznal za vhodné, je text k jednotlivým církvím členěn podle výše uvedených hledisek, jinak dané členění s ohledem na souvislost textu autor nepoužil.

Církev

1. Církev římskokatolická

Církev římskokatolická (dále jen „Církev“ či „Církev latinská“) klade velký důraz na přípravu a přijetí osob, které požádaly o začlenění do jejího společenství. Úprava kanonického práva církve je v tomto směru velmi podrobná. Církev přijímá za své členy jak dospělé tak děti, a to primárně křtem udělovaném osobám, které dosud nebyly pokřtěny.¹ Platně udělený křest z pohledu Církve, je *conditio sine qua non* členství.

Křest je udělován předepsaným obřadem² v kterýkoli den³ v kostele nebo kapli⁴ s výjimkou případů naléhavé nutnosti. Nárok na udělení křtu vzniká každému, kdo o něj požádá a splnil předepsané podmínky k jeho udělení⁵. Vzhledem k tomu, že křest je neopakovatelným úkonem⁶, je k jeho udělení vyžadována přítomnost alespoň svědka,⁷ pokud není kmotr. Pokřtěný je poté farářem místa, kde mu byl křest udělen, zapsán do matriční knihy, kde je s ním též zapsán udělovatel křtu, rodiče, kmotr či svědek, místo a den jejich narození spolu s místem a dnem udělení křtu.⁸

Křtu dospělých zpravidla předchází příprava, označovaná jako uvedení do křesťanského života. Pro udělení křtu dětem a jim na roveň postaveným jsou připravováni jejich zákonní zástupci a kmotři.⁹

Vznik členství

Křest dětí

Dítětem je nezletilá osoba, která nedovršila sedm let věku a není způsobilá k právním úkonům.¹⁰ Ač pro křest dítěte neexistuje z hlediska kanonického práva žádná právní překážka z jeho strany, udělovatel křtu dítě nepokřtí beze všeho, ale jen za podmínek dále uvedených. Kanonické právo ukládá kumulativně dvě podmínky pro udělení „dovoleného“ křtu dítěti: za prvé je třeba souhlasu alespoň jednoho rodiče či jiného zákonného zástupce dítěte a za druhé zde musí být opodstatněná naděje, že dítě bude vychovááno v katolickém náboženství –

¹Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 864 spolu s kán. 96

² tamtéž; kán. 850

³ tamtéž; kán.856

⁴ tamtéž; kán. 857 - § 1; § 2: „Dospělý se zpravidla pokřtí ve vlastním farním kostele a dítě ve vlastním farním kostele rodičů, pokud spravedlivý důvod nedoporučuje něco jiného.“

⁵ tamtéž; kán. 843 - § 1

⁶ tamtéž; kán. 845 - § 1

⁷ tamtéž; kán. 875

⁸ tamtéž; kán. 877 - § 1

⁹ tamtéž; kán. 851- 2

¹⁰ tamtéž; kán 97 - § 2

jestliže zcela chybí – křest dítěte se s tímto odůvodněním odloží¹¹. Dle ustanovení CIC/1983, kán.843 - §1: “ Posvátní služebníci nesmějí odmítnout svátosti těm, kdo o ně vhodně žádají, jsou řádně připraveni a právo jim nezakazuje jejich přijetí“ má být pokřtěno každé dítě, o jehož křest požádá ten, kdo za něj nese právní odpovědnost, jenž je dále poučen o významu křtu a povinnostech s ním souvisejících, a to spolu s kmotrem dítěte. Dále zde však navíc musí existovat záruka, že dítě bude vychovááno v katolické víře jako druhá podmínka dovoleného křtu dítěte. V tomto směru je pro křest dítěte nezbytná osoba kmotra, biřmovaného katolíka, který již přijal svaté přijímání, a vede život odpovídající víře¹², která „...dítě představuje spolu s rodiči u křtu a snaží se, aby pokřtěný žil křesťanským životem, odpovídajícím křtu, a věrně plnil křestní závazky,¹³ zvláště pokud tuto záruku nemohou dát rodiče nebo osoby stojící na jejich místě. Právní účinnost vzniku členství dítěte v církvi, respektive právní účinnost křestních závazků, které za křtěnce přebírají kmotr či jeho zákonní zástupci, spojují s udělením křtu vodou dítěti, který je *conditio sine qua non* členství v církvi.

Jinak tomu je, pokud dítěti hrozí bezprostřední nebezpečí smrti. V tomto případě je dovoleno pokřtít dítě katolíků i nekatolíků i proti jejich vůli,¹⁴ tedy bezpodmínečně. Toto ustanovení kodexu kanonického práva se dostává do rozporu s vlastní zásadou dobrovolného svazku s katolickou církví¹⁵, a dále s konfesněprávním ustanovením o dobrovolnosti členství v církvích¹⁶. Dle mého proto nelze tento kánon v praxi aplikovat – přirozené právo svobody náboženského vyznání,¹⁷ zakotvené v Listině základních práv a svobod, má přednost před touto kanonickou normou.

Dále lze dle kanonického práva pokřtít i plody z potratů, pokud žijí¹⁸ a nalezené či opuštěné děti, pokud nebyly dosud pokřtěny.¹⁹ Pro případ udělení křtu, je na roveň dítěte postavena i osoba, která má trvale omezené rozumové schopnosti.²⁰

Křest dospělých

Normy kanonického práva týkající se křtu dospělých se vztahují na všechny uchazeče o křest, kteří dovršili 7 let věku.²¹ Nezletilí mezi 7 a 14 rokem věku potřebují ke křtu svolení

¹¹ tamtéž; kán. 868

¹² tamtéž; kán. 874

¹³ tamtéž; kán. 872

¹⁴ tamtéž; kán. 868 - § 2

¹⁵ tamtéž; kán. 748 - § 2

¹⁶ Z.č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech; § 3 písm. a)

¹⁷ Úst. z. č. 2/1993 Listina základních práv a svobod; čl. 15, odst. 1

¹⁸ Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 871

¹⁹ tamtéž; kán. 870

²⁰ tamtéž; kán. 852 - § 2

²¹ tamtéž; kán. 97 - § 2 spolu s kán. 852

svých zákonných zástupců²², po dovršení věku 14 let se mohou pro křest rozhodnout sami.²³ „K udělení křtu dospělému se vyžaduje, aby projevil svou vůli přijmout křest, aby byl dostatečně poučen o pravdách víry a povinnostech křesťanů, osvědčil se v křesťanském životě během katechumenátu a litoval svých hříchů.“²⁴

Příprava na křest je zahájena předběžným katechumenátem. V této fázi přípravy se uchazeči o členství seznamují s církví a rozhodují se pro křesťanství. Jestliže tyto osoby požádají o přijetí do církve, stávají se kandidáty katechumenátu a za účasti svého ručitelem podstoupí obřad přijetí mezi katechumeny v době pevně určené biskupem diecéze²⁵. Mezi Církví a katechumeny existuje právní vztah²⁶, ze kterého vyplývá povinnost církve poskytnout katechumenům zvláštní péči a katechumenům jsou přiznána některá práva členů církve²⁷. Katechumenát je završen zařazením mezi čekatele na křest a po „období očišťování a zasvěcování“²⁸ katechumen přijímá iniciační svátosti. Právní účinnost přijetí za člena v tomto případě – tedy právní účinnost osobně převzatých křestních slibů – je též podmíněna křtem vodou. K plnému uvedení do křesťanského života dospělý katechumen spolu s křtem přijímá svátost biřmování a eucharistie²⁹.

Přijetí osob pokřtěných v nekatolické církvi do Církve latinské

U osob, jež byly pokřtěny v nekatolickém církevním společenství, a které se ucházejí o členství v Církvi latinské, se zkoumá platnost jejich křtu. Z ustanovení kán. 869 – § 2 lze dovodit, jaké znaky musí křest vykazovat, aby byl uznán jako platný.³⁰ Z hlediska Církve je platným křtem takový, který je udělen ponořením do vody či politím vodou za prohlášení, že jde o křest a že se koná ve jménu Boha Otce, Syna a Ducha svatého. Záměr křtu musí být v souladu s Kristovým příkazem a s vyznáním víry.

Církev latinská v zásadě nezkoumá platnost křtu uděleného Církví československou husitskou a Českobratrskou církví evangelickou, s nimiž slavnostně uzavřela dohody o vzájemném uznávání křtu,³¹ stejně tak křest udělený v křesťanských východních církvích.³²

²²tamtéž; kán. 98 - § 2

²³tamtéž; kán. 111 - § 2

²⁴tamtéž; kán. 865 - § 1; kán. 865 - §2: „V nebezpečí smrti dospělého postačí ke křtu jeho základní povědomí o víře, projev jeho vůle přijmout křest a slib zachovávat příkázání křesťanského náboženství.“

²⁵Řád katechumenátu v Arcidiecézi pražské, vydaný arcibiskupem pražským, Praha 2003; str.3

²⁶Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 206 - § 1

²⁷tamtéž; kán. 206 - § 2

²⁸Řád katechumenátu v Arcidiecézi pražské, vydaný arcibiskupem pražským, Praha 2003; str. 2

²⁹Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 842 spolu s kán. 866

³⁰tamtéž; kán. 869 - § 2

³¹Právní normy Arcidiecéze pražské z let 1991 – 2002; Arcibiskupství pražské; Praha 2002; Dohoda o křtu s evangelickou církví ACAP 3/94; Dohoda o křtu s československou církví ACAP 3/94; str. 8 -11

Pokud jde o křest udělený v křesťanských církvích, které neuzavřely s církví latinskou dohodu o křtu a nepatří do rodiny východních církví, je třeba v souladu s „Direktářem k provádění principů a norem o ekumenizmu“³³, vycházejícím z CIC/1983, kán. 869 - § 2, platnost křtu zkoumat. V tomto směru mohou nastat tři situace:

1. Církev předchozí křest neuzná jako platný a uchazeče o členství přijme do svého společenství obřadem křtu³⁴.
2. Pokud trvá pochybnost o udělení křtu nebo o jeho platnosti, udělí církev křest pod podmínkou³⁵.
3. V případě, že církev uzná křest za platný, přijme takového uchazeče o členství na základě jeho žádosti obřadem přijetí do církve³⁶, při kterém přijímaný přebírá závazky (obdobné křestním závazkům) k církvi bez udělení křtu.

Členská práva a povinnosti

Členové Církve mají kromě povinností a práv, které podle kánonů přísluší všem křesťanům³⁷, ještě další povinnosti a práva laiků.³⁸ Církev nerozlišuje mezi plnoprávným či neplnoprávným členstvím, jak tomu může být u nekatolických církevních společenství. Pouze katechumen může být nazírán jako člen neplnoprávný vzhledem k tomu, že se na něj církevní předpisy vztahují omezeně, katechumenát však nezakládá členství, jde jen o určité přidružení k Církvi. Církevněprávní subjektivitu zakládá samotný křest, přičemž bez ohledu na stav či věk, je každá pokřtěná osoba členem plnoprávným.

Normy kanonického práva výslovně nestanoví věk, jehož nabytím člen získává plnou způsobilost k církevněprávním úkonům. Předpokladem k výkonu všech církevních práv a povinností je u členů Církve dostatečné užívání rozumu, potřebný věk, neexistence právní překážky výkonu těchto práv a zachovávání plného společenství s katolickou církví.³⁹ Dostatečné užívání rozumu je právně předpokládáno dosažením věku sedmi let,⁴⁰ a pokud zákon nestanoví jinak, zakládá vázanost člena církve církevními zákony⁴¹. Každý člen má zachovávat plné společenství s Církví vyznáváním katolické víry, přijímáním ostatních

³² tamtéž; Platnost křtu v jiných křesťanských církvích, str. 11

³³ tamtéž

³⁴ Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 689 - § 3

³⁵ tamtéž; kán. 689 - § 2

³⁶ Uvedení dospělých do křesťanského života; Sekretariát ČLK; Praha 1987; str. 179

³⁷ Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 208 - 223

³⁸ tamtéž; kán. 224 - 231

³⁹ tamtéž; kán. 205: Plně jsou zde na zemi ve společenství katolické církve ti pokřtění, kteří jsou ve viditelném společenství s Kristem spojeni poutem vyznání víry, svátostí a církevního řízení.

⁴⁰ tamtéž; kán. 97 - § 2

⁴¹ tamtéž; kán. 11

svátostí, o které požádal, je na ně dostatečně připraven, a neexistuje u něj právní překážka pro jejich udělení⁴², přičemž pro udělení svátosti manželství je stanovena věková hranice 14 let u žen a 16 let u mužů⁴³. Dále se člen plně podřizuje církevní správě: „věřící jsou povinni shodnout se s výrokem svého biskupa ve věcech víry a mravů“⁴⁴. Trestní odpovědnost dle kanonického práva u člena Církve nastupuje s dosažením věku 16 let.⁴⁵

Práva a povinnosti členů církve mnohdy splývají v jedno, je nasnadě otázka nakolik je Církví vynutitelné zachování církevních povinností jejími členy.

Úloha laiků (použito v kontrastu k duchovním členům Církve) v podílu na církevní správě je především pomocná a poradní, laici nejsou nadáni přímou rozhodovací pravomocí, jejich spolupráce vyžaduje vždy přímé pověření ze strany hierarchie.⁴⁶

Příslušnost ke sboru

Je třeba ještě dodat, že členové Církve vykonávají svá práva a povinnosti ve sborech - farnostech, ke kterým přísluší dle místa jejich trvalého či přechodného pobytu.⁴⁷ Změna pobytu tedy působí přestup k farnosti v obvodu nového místa pobytu člena Církve.

Přestup do jiné církve

Člen Církve může dovoleně přestoupit do svéprávné církve jiného obřadu. Termín „svéprávné církve jiného obřadu“⁴⁸, užitý v českém překladu kodexu kanonického práva, je doslovným překladem církvi „sui iuris“. Rozumí se jím církve jiného než latinského obřadu, tedy východní církve sjednocené s církví latinskou, jež si zachovávají svůj vlastní liturgický obřad.⁴⁹ V souladu s ustanovením CIC/1983, kán. 204 - § 2: „Tato církev v tomto světě ustanovená a uspořádaná společnost, je uskutečněna katolickou církví,..." CIC/ 1983 takový přestup předvídá ve dvou případech:

1. na základě obdrženého dovolení od Apoštolského stolce
2. při uzavírání či za trvání manželství manžel prohlásí, že přestupuje do svéprávné církve obřadu druhého manžela

⁴² tamtéž; kán. 843 - § 1

⁴³ tamtéž; kán. 1083

⁴⁴ Filipi, P.; Křesťanstvo; Centrum pro studium demokracie a kultury; Brno 1996; Hierarchické zřízení, str. 113

⁴⁵ Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 1323 - § 1

⁴⁶ Filipi, P.; Křesťanstvo; Centrum pro studium demokracie a kultury; Brno 1996; str. 78, 19.1

⁴⁷ Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 102 spolu s kán. 107 a kán. 515 - § 1

⁴⁸ tamtéž; Tento termín je užit například v kán. 111 - § 2 či kán. 112 - § 1

⁴⁹ Filipi, P.; Křesťanstvo; Centrum pro studium demokracie a kultury; Brno 1996; str. 108 - 109, odst. 52.1 a 53

Nezletilé děti katolických rodičů, které nedosáhly věku 14 let následují při přestupu své rodiče.⁵⁰

Zánik členství

Členství v Církvi zaniká smrtí. Z právního hlediska k zániku členství v Církvi za života jejích členů nedochází. Kodex platného kanonického práva je ovládán zásadou – kdo je katolík, zůstává navždy katolíkem, „...takže je vázán...trvalou právní povinností.“⁵¹ Až na výjimky předvídané kodexem je katolík vázán kanonickým právem po celou dobu svého života, bez ohledu na formu rozvázání svazků s katolickou církví: „Jakákoli forma zpřetrhání svazků s katolickou církví nemá právní relevanci pro změnu kanonického postavení a z něho plynoucích povinností a práv dotyčné osoby...“⁵² Lze pouze hovořit o tzv. odpadnutí od církve formálním úkonem, jehož důsledkem je dočasné a podstatné omezení členských práv - toto jednání je samo o sobě kvalifikováno jako zločin proti náboženství a jednotě církve⁵³ a je samočinně stíženo nápravným trestem exkomunikace, tedy zákazy stanovenými v CIC /1983, kán. 1331.

Souběžné členství v Církvi latinské s členstvím v církvi nekatolického společenství

V této pasáži se zabývám otázkou, zda je možné, aby člen Církve latinské vykonával práva a povinnosti ve více než jedné církvi.

Pokud se římský katolík stane členem nekatolické církve, je toto jednání formálním úkonem odpadnutí od Církve latinské s důsledky shora uvedenými. Nápravný trest lze prominout, pokud viník „zanechal zatvrzelosti“- potom mu „...nemůže být prominutí odepřeno.“⁵⁴ Existuje tu tedy právo, z pohledu chybujícího člena Církve latinské, na prominutí nápravného trestu. Dle mého názoru je římský katolík, který se stal členem nekatolické církve, osoba s dvojitým členstvím, která nemůže vykonávat všechna práva přiznaná členům Církve latinské žijícím v plném společenství s církví.

Další otázkou je, zda osoba pokřtěná v nekatolické církvi a včleněná do Církve latinské, je nadále v původním nekatolickém společenství nadána právy a povinnostmi. Bylo by logické, pokud kanonické právo postihuje tresty katolíky, kteří přestoupí do nekatolického společenství, aby přestup pokřtěného nekatolíka Církve latinské byl podmíněn zánikem

⁵⁰ Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kan. 112

⁵¹ tamtéž; kán. 11; Ekumenismus a právo; Příbyl, S.; Brno 2006, s. 39;

⁵² Ekumenismus a právo; Příbyl, S.; Brno 2006, s. 39

⁵³ Kodex kanonického práva; Zvon; Praha 1994; kán. 1364

⁵⁴ tamtéž; kán. 1358 - § 1

dosavadních závazků k původnímu nekatolickému společenství. Kodex kanonického práva v tomto směru mlčí. Domnívám se proto, že nekatolíkoví, který byl po křtu včleněn do Církve latinské, nebrání kanonické předpisy výkonu práv a povinností v původním nekatolickém společenství stejně jako v katolickém. Zda je tomu tak i z pohledu nekatolického společenství, je třeba posuzovat z právní úpravy daného společenství.

2. Řeckokatolická církev

Řeckokatolická církev (dále též „Církev“) je jednou z 21 východních církví sui iuris sjednocených s Církví latinskou. Proto je právní úprava členství v Řeckokatolické církvi v celku shodná s právní úpravou Církve latinské; rozdíly lze nalézt převážně ve vlastním obřadu Řeckokatolické církve, jehož zachování je právem i povinností všech katolíků⁵⁵.

Platně udělený křest je též *conditio sine qua non* členství. Ovšem udělovatelem křtu v případě nutnosti nemůže být na rozdíl od Církve latinské kdokoli (rozumí se i nepokřtěná osoba), nýbrž pouze osoba pokřtěná, tak aby se osoba, již křtí, stala platně členem Řeckokatolické církve.⁵⁶ K přijetí svátosti myropomazání (obdoba biřmování v církvi západního obřadu) a eucharistie se nevyžaduje užívání rozumu, tyto svátosti jsou udělovány již batolatům.

Předpokladem pro výkon plných členských práv je nabytí zletilosti.⁵⁷ CCEO/1990 nezná samočinné tresty, tak jako CIC/1983. Kanonické tresty lze uložit pouze trestním soudním výrokem⁵⁸.

3. Pravoslavná církev v českých zemích

Působnost této autokefální východní církve (dále jen „Pravoslavná církev“ či „Církev“) se vztahuje na celé území České republiky a Slovenska i na její věřící v zahraničí⁵⁹.

⁵⁵ Pazourek, M.; *Manuál pro Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium*, Praha 1998; Titul II, Hl. II

⁵⁶ Příbyl, S.; *Ekumenismus a právo*; Brno 2006; str. 86

⁵⁷ Pazourek, M.; *Manuál pro Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium*, Praha 1998; can. 910 - § 1

⁵⁸ Pazourek, M.; *Manuál pro Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium*, Praha 1998; can. 1402 - § 1

⁵⁹ Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná www.wens.mker.cz; Hl. I čl.1.2

Jejími členy jsou pravoslavní věřící s trvalým pobytem na území České a Slovenské republiky, kteří jsou s Církví „kanonicky sjednoceni“ a ti, kteří byli v Pravoslavné církvi pokřtěni⁶⁰ a následně pomazáni svatým myrem. Myropomazání je integrální součástí křtu „...a tak vlastně na rozdíl od katolíků neexistuje pravoslavný věřící, který by tajinu myropomazání neabsolvoval“⁶¹.

Vznik členství

Vznik členství v Pravoslavné církvi skrze kanonické sjednocení předpokládám u osob ortodoxního vyznání - tj. osob, které byly přijaty křestním obřadem do jedné z pravoslavných církví, které mají mezi sebou „plné společenství“⁶². Jde o celkem patnáct východních autokefálních církví.⁶³ Tyto církve, k nimž je Pravoslavná církev počítána, neuznávají křty udělené vně jejich společenství.⁶⁴ Dle mého soudu jde v případě takového vzniku členství o období kanonicky dovoleného přestupu z Církve latinské. Tímto způsobem tak nezaniká vztah přestupující osoby k církvi, v níž jí byl udělen platný křest, a jde tak o přestup z pohledu církevního práva dovolený. Právní účinnost takového přestupu dle mého nastává samotným úkonem, jímž přestupující osoba převezme Pravoslavnou církvi předepsané iniciační závazky.

Právní účinnost přijetí osob nepokřtěných do Církve, respektive osob pokřtěných mimo výše uvedené východní církve, a to na základě osobního či zprostředkovaného převzetí křestních závazků, nastává křtem vodou s následným myropomazáním .

Příslušnost ke sboru

Členové Pravoslavné církve jsou zároveň členy jejích místních sborů podle místa svého trvalého pobytu.⁶⁵ Domnívám se, že přestupy členů v rámci místních sborů Církve jsou vázány na změnu místa trvalého pobytu členů.

⁶⁰ Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná www.wens.mker.cz; Hl.1 čl.1.3

⁶¹ Černý, P.; Pravoslavná církev v Československu; SPVC MK ČSR; Praha 1983

⁶² Filipi, P.; Křesťanstvo; Centrum pro studium demokracie a kultury; Brno 1996; str. 22

⁶³ tamtéž; str. 23: 1. Ekumenický patriarchát cařihradský, 2. Patriarchát alexandrijský, 3. Patriarchát antiochijský, 4. Patriarchát jeruzalémský, 5. Patriarchát moskevský, 6. Patriarchát srbský, 7. Patriarchát rumunský, 8. Patriarchát bulharský, 9. Patriarchát gruzínský, 10. Církev kyperská, 11. Církev řecká, 12. Církev polská, 13. Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku, 14. Církev balkánská, 15. Církev americká

⁶⁴ Basic Principles of Attitude to the Non – Orthodox; [online], 2008- [cit. 1.3. 08]; dostupný z www.mospat.ru; kap. 1, „The unity of the Church and sin of human division“, odst. 1.15. Domnívám se, že zde konstatované principy v otázce členství lze považovat za společné všem patnácti autokefálním pravoslavným církvím.

⁶⁵ Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná www.wens.mker.cz; Hl. I čl.1 odst. 6

Členská práva a povinnosti

Ačkoli je Pravoslavná církev typologicky episkopální, podporuje pronikání laického prvku s rozhodovací pravomocí do všech složek její správy⁶⁶. Věřící, kteří mají trvalý pobyt na území církevní obce a plní řádně svoje povinnosti v Církvi⁶⁷, se podílejí na rozhodování ve všech správních a výkonných orgánech Církve volebním a hlasovacím právem. Aktivní volební právo mají tito členové od 16 let, pasivní volební právo jim přísluší od 18 let, pokud nej jsou zbaveni eparchiálním biskupem na základě předchozího nálezu církevního soudu o kanonickém přestupku⁶⁸. Ve výkonných složkách celocírkevních a eparchiálních správních orgánů jsou věřící (laici) zastoupeni nejméně jednou třetinou všech členů⁶⁹. Na úrovni církevní obce věřící mimo jiné volí svého duchovního správce.⁷⁰

Péče o členy v zahraničí

Otázkou je jakým způsobem pravoslavná církev pečuje o své členy v zahraničí. Vzhledem k tomu, že členství je v pravoslavné církvi podmíněno trvalým pobytem na území ČR a Slovenska, bude péče „o své věřící v zahraničí“ dle mého zahrnovat ty členy, kteří se zdržují mimo vymezené jurisdikční území přechodně. Domnívám se, že pravoslavná církev vytváří v zahraničí místně oddělená střediska místních církevních obcí⁷¹, a tak zajišťuje péči i o své věřící v zahraničí.

Církevní kázeň

Pravoslavná církev disponuje eparchiálním církevním soudem, který zkoumá kázeňské přestupky členů Církve, kteří vážně ohrožují její zájmy. Kázeňská opatření ukládá eparchiální biskup⁷². Ústava předpokládá kázeňská opatření spočívající pouze v omezení volebního práva členů⁷³.

Zánik členství

Ústava Církve neřeší způsob zániku členství. Lze však předpokládat, i s ohledem na skutečnost, že kázeňská opatření Církve nevedou k zániku členství, že za trvání života k zániku členství v Pravoslavné církvi nedochází. Východiskem pro toto konstatování je

⁶⁶ Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná z www.wens.mkr.cz/cns; Hl.3 čl. 21

⁶⁷ Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná z www.wens.mkr.cz/cns; Hl.3 čl. 22

⁶⁸ Prováděcí předpisy k Ústavě PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupné z www.wens.mkr.cz/cns; k čl.22 odst. 2

⁶⁹ Prováděcí předpisy k Ústavě PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupné z www.wens.mkr.cz/cns; k čl. 21

⁷⁰ Prováděcí předpisy k Ústavě PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupné z www.wens.mkr.cz/cns; k čl. 22

⁷¹ Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná z dostupná z www.cns.mkr.cz; Hl. I, čl.1 odst.6

⁷² Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná z dostupná z www.cns.mkr.cz; Hl.II čl. 11

⁷³ Prováděcí předpisy k Ústavě PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupné z www.wens.mkr.cz/cns; k čl.22, odst.2

dokument Ruské pravoslavné církve s názvem „Basic Principles of Attitude to the Non – Orthodox“ – kap. 1, „The unity of the Church and sin of human division“, odst.1.15⁷⁴, kde mimo jiné konstatované principy v otázce nezrušitelnosti členství za života považují za společné všem výše zmíněným východním autokefálním církvím. Tyto principy jsou v zásadě obdobné pojetí Církve latinské a jejího trvalého svazku se svými členy. Proto pro zánik členství v Pravoslavné církvi dle mého platí závěry uvedené v kapitole o Církvi latinské.

4. Ruská pravoslavná církev, podvorje Patriarchy moskevského a celé Rusi

Z dokumentů rámcově upravujících členství v Ruské pravoslavné církvi, podvorje Patriarchy moskevského a celé Rusi (dále jen „Podvorje“) jsou běžně dostupné Statut Ruské pravoslavné církve (dále též „Církev“) a Ústava Podvorje. Podvorje je zástupcem Ruské pravoslavné církve na území České republiky, jde tedy o místní organizační jednotku Církve na úrovni farnosti se sídlem v Karlových Varech⁷⁵.

Cílem Podvorje je „rozvoj bratrských vztahů s Pravoslavnou církví v českých zemích a na Slovensku, která, jak již bylo zmíněno, patří spolu s Patriarchátem moskevským do plného společenství autokefálních východních církví. Vzhledem ke skutečnosti, že počátky Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, jež se hlásí k odkazu slovanských apoštolů svatého Cyrila a Metoděje, spadají ještě do období Rakouska – Uherska, tj. do 2.pol. 19.stol. a v současné době má tato církev přes 20 tisíc věřících (Ze Sčítání lidu a bytů a domů v roce 2001 vyplývá, že k členství v Pravoslavné církvi v českých zemích a na Slovensku se v daném roce hlásilo přes 23 tisíc obyvatel.⁷⁶), zatímco Podvorje je na našem území registrováno k 26. červenci 2007, je nasnadě, že spolupráce Podvorje, v zájmu svých věřících, se zavedenou pravoslavnou církví, která má na našem území dlouholetou působnost, dostatečné materiální zázemí a relativně vysokou členskou základnu (jde o pátou nejpočetnější církev u nás⁷⁷), musí být důležitá.

⁷⁴ Basic principles of Attitude to the Non-Orthodox; [online] 2008 - [cit. 1.3. 08]; dostupný z www.mospat.ru; kap.1, odst. 1.10. a 1.11

⁷⁵ Ústava Podvorje; [online], 2008 - [cit.1.3.08];dostupná z www.wens.mkcr.cz/cns; str. 3

⁷⁶ viz příloha č. 2

⁷⁷ tamtéž

Vznik členství

Ústava Podvorje ani Statut Církve neřeší otázku vzniku členství. Podvorje je součástí církve východního obřadu, lze se tak domnívat, že uchazeči o členství jsou do Církve přijímáni obdobným způsobem jako do společenství Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

Příslušnost ke sboru

Vzhledem k tomu, že Církev má na našem území pouze jednu místní organizační jednotku, domnívám se, členy dané farnosti mohou být neomezeně všichni členové Ruské pravoslavné církve s trvalým pobytem na území České republiky bez ohledu na státní občanství, za podmínky, že „udržují živý kontakt s farností“⁷⁸.

Členská práva a povinnosti

Podvorje nemá organizační strukturu, správa farnosti je vykonávána na principu monokracie představeným Podvorje, který přímo podléhá nejvyššímu představenému Ruské pravoslavné církve⁷⁹. Členové Podvorje tedy nemají rozhodovací pravomoc v oblasti církevní správy.

Podvorje dále umožňuje osobám pravoslavného vyznání využívat práva vyznání, šíření pravoslavné víry a uskutečňuje náboženskou a morální výchovu pravoslavných věřících“⁸⁰. Z tohoto ustanovení vyplývá, že Podvorje umožňuje i nečlenům pravoslavného vyznání výkon některých členských práv.

Církevní kázeň

Výkon kázně nad svými členy Ústava Podvorje neřeší, ovšem vzhledem k stanoveným povinnostem členů ji předpokládám, s tím, že kázeňská opatření nevedou k zániku členství.

Zánik členství

K zániku členství ve farnosti Podvorje dochází dle mého zánikem trvalého pobytu na území České republiky či přestupem do jiné církve – na našem území lze tak dovoleně učinit pouze k Pravoslavné církvi v českých zemích a na Slovensku, která má s Ruskou pravoslavnou církví plné společenství. Jinak u zániku členství v Ruské pravoslavné církvi za

⁷⁸ Statute of the Russian Orthodox Church; [online], 2008 - [cit. 1.3. 08]; dostupný z www.mospat.ru; část XI., odst. 3.31

⁷⁹ Ústava podvorje; [online], 2008 - [cit.1.3.08];dostupná z www.cns.mkcr.cz/cns/; č.6, str.4,

⁸⁰ Ústava podvorje; [online], 2008 - [cit.1.3.08];dostupná z www.cns.mkcr.cz/cns/; str. 2

trvání života platí v dané věci závěry uvedené v kapitole Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.⁸¹

5. Starokatolická církev

Starokatolická církev (dále též „Církev“) zahrnuje do svého společenství křesťany starokatolického vyznání žijící na území ČR⁸², je však také domovskou církví všech anglikánských věřících zdržujících se na našem území,⁸³ a dále vítá i členy jiných křesťanských církví „pokud s námi chtějí prožívat společenství.“⁸⁴

Kdo jsou členové Starokatolické církve, tj. osoby starokatolického vyznání, upravuje ústava Církve– Synodní řád⁸⁵, o přijímání členů však ústava mlčí. V současné době Církve pracuje na velké novele své ústavy.

Vznik členství

O přijímání členů do Církve se lze dozvědět z komentáře k přihlášce uvedené na oficiálních internetových stránkách starokatolíků⁸⁶. Nepokřtěné osoby jsou přijímány do farních obcí a tím do celé Církve křtem bez ohledu na věk. U pokřtěných dětí se doporučuje formální obnovení členství ve farní obci, tzv. konfirmaci, ve věku patnácti let. Jde z mého pohledu o jakousi obdobu svátosti biřmování udělované v Církvi latinské. Vzhledem k tomu, že Církev definuje své členy jako křesťany starokatolického vyznání, dovoluji si navíc uvést, že přijímaná osoba musí jistě v rámci křestního obřadu či před křtem víru Církve osobně či zprostředkovaně vyznat.

Osoby již pokřtěné jsou přijímány na základě přihlášky. Pokřtěný žadatel o členství podává přihlášku do některé z farních obcí Církve. Podmínkou pro přijetí je u takového uchazeče křest, vyznání starokatolické víry a minimální věk 15 let. Rozhodnutí o přijetí do

⁸¹ Basic principles of Attitude to the Non-Orthodox; [online] 2008 - [cit. 1.3. 08]; dostupný z www.mospat.ru; kap.1, odst. 1.10. a 1.11

⁸² „Pod pojmem starokatolická víra chápeme křesťanskou víru nerozdělené církve prvního tisíciletí za použití principu: V důležitých věcech jednota, v nepodstatných svoboda a ve všem láska“; dostupné z www.starokatolici.cz

⁸³ Kdo jsme – základní informace; [online], 2008 - [cit. 10.3.08]; dostupný z www.starokatolici.cz

⁸⁴ Přihláška; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupná z www.starokatolici.cz

⁸⁵ Synodní řád; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupný z www.starokatolici.cz; DÍL I. VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ, DÍL V. OBCE

⁸⁶ Přihláška; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupná z www.starokatolici.cz

farní obce je v kompetenci farní rady: „Po schválení přijetí farní radou nabývá osoba ve věku 15 až 18 let aktivní volební a hlasovací právo ve farní obci, osoba po dovršení 18 let i právo pasivní. Farní rada může žádost o přijetí schválit nebo zamítnout.“⁸⁷ Je otázkou, zda je konstitutivním aktem přijetí za člena farní obce a tím celé Církve rozhodnutí farní rady či má tyto účinky vyznání víry dané osobou pokřtěné mimo Církev. Kloním se k prve uvedenému. Právo farní rady nepřijmout uchazeče nebylo v historii Církve u nás dosud uplatněno.

Príslušnosť ke sboru

Synodní zřízení definuje člena farní obce jako obyvatele jejího územního obvodu, který vyznává starokatolickou víru.⁸⁸ Dle výkladu Církve je obyvatelem farní obce i ten člen, který nemá v jejím obvodu trvalé bydliště a Církev ponechává na rozhodnutí každého, do jaké farní obce bude zapsán – ač člen Církve nemá z hlediska ústavy Církve právní nárok na přestup do jiné farní obce vzhledem ke skutečnosti, že o jeho přijetí rozhoduje farní rada, fakticky je tomu naopak. Oficiální členství se všemi právy člena Církve může mít starokatolík pouze v jedné farní obci.⁸⁹

Členská práva

Civilně bezúhonní členové⁹⁰ se mohou podílet na církevní správě ve všech správních a výkonných složkách církevní organizace volebním a hlasovacím právem za podmínek stanovených Synodním zřízením. Aktivní volební právo nabývají dosažením věku 15 let, pasivní volební právo dosažením věku 18 let⁹¹.

Církevní kázeň

Synodní řád neřeší výkon kázně nad svými členy. V případech, které Synodní řád neřeší, jsou obecnými právními prameny Církve právní předpisy prvotní nerozdělené církve.⁹² Církev kázeň nad svými členy neuplatňuje, teoreticky však církevní kázeň v souladu s novozákonními ustanoveními připouští.

Zánik členství

⁸⁷ Komentář k přihlášce; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupná z www.starokatolici.cz

⁸⁸ Synodní řád; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupný z www.starokatolici.cz; § 33

⁸⁹ Přihláška; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupná z www.starokatolici.cz

⁹⁰ Synodní řád; [online]; 2008 - [cit. 10.3.08]; dostupný z: www.starokatolici.cz; § 42

⁹¹ Přihláška; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupná z www.starokatolici.cz

⁹² Církevní zřízení; [online]; 2008 - [cit. 10.3.08]; dostupné z: www.starokatolici.cz;

Synodní řád též neřeší způsob zániku členství. Vzhledem k neexistenci fakticky uplatňované církevní kázně může dojít k zániku členství v Církvi za trvání života na základě vlastního rozhodnutí člena o vystoupení. Církev se považuje za součást univerzální křesťanské církve, proto přestup do jiného křesťanského společenství považují z jejího pohledu za právně dovolený – tímto úkonem nedochází k zpretrhání svazků s jejím společenstvím, který je založen trvalou „pečetí křtu“. Otázkou je, zda přestup do nekřesťanské společnosti působí v pojetí Církve holé členství v celé univerzální církvi Kristovy s trvalou povinností starokatolíka obnovit její plné společenství.

6. Církev československá husitská

Členství v Československé církvi husitské (dále též „Církev“) je v jejích právních předpisech upraveno velmi stručně. Členy jsou dle Ústavy Církve (dále též „Ústava“) osoby v Církvi pokřtěné či osoby pokřtěné v jiném církevním společenství, které byly přijaté dle Organizačního řádu Církve⁹³, jenž ovšem v této věci mlčí. K vzniku členství lze tedy pouze konstatovat, že zásadní podmínkou pro přijetí do Církve je křest žadatele o členství.

Svá práva a povinnosti vykonávají členové v náboženských obcích. Příslušnost k náboženským obcím se zpravidla řídí místem trvalého pobytu členů v jejich územním obvodu⁹⁴. Z daného lze předpokládat, že člen Církve má právo zvolit si náboženskou obec v územním obvodu i mimo své trvalé bydliště.

Z práv, která členům Církve umožňují podílet se na její správě, je uvedeno hlasovací právo ve shromáždění náboženské obce, jež přísluší zletilým civilně bezúhonným a právně způsobilým členům náboženské obce, kterým nebylo kárným opatřením hlasovací právo odejmuto, a dále volební právo do orgánů Církve kompetentních v záležitostech víry a církevní správy.⁹⁵ Členové disponují právem odvolat se proti rozhodnutím církevních orgánů.⁹⁶

K zániku členství dochází dobrovolně – výstupem z Církve, a dále vyloučením z rozhodnutí církevních orgánů na základě církevních řádů.⁹⁷ Organizační a kárný řád Církve

⁹³ Ústava CČH; [online], 2008 [cit. 10.5.08]; dostupná z www.cch.cz; Část I.,Hl. II, čl. IV, odst. 1

⁹⁴ Ústava CČH; [online], 2008 [cit. 10.5.08]; dostupná z www.cch.cz; Část II., Hl. II, čl. 6, odst. 2

⁹⁵ Organizační řád CČH; [online], 2008 [cit. 10.5.08]; dostupný z www.cch.cz; §9, odst. 3

⁹⁶ Ústava CČH; [online], 2008 [cit. 10.5.08]; dostupná z www.cch.cz; Část I.,Hl. II, čl. 5, písm. c), d)

⁹⁷ Ústava CČH; [online], 2008 [cit. 10.5.08]; dostupná z www.cch.cz; Část I.,Hl. II, čl. 4, odst. 2

tuto otázku neřeší, kárný řád odkazuje ve věci kárných opatření na Jednací řád Církve, který však není běžně dostupný.

7. Evangelická církev metodistická

Evangelická církev metodistická (dále též „Církev“), respektive její základní organizační jednotky – metodistické sbory (dále též „sbory“) zahrnují do svého společenství jak plnoprávné členy, tak i neplnoprávné. Plnoprávnými členy jsou tzv. členové vyznávající, neplnoprávnými jsou členové přípravní, pokřtění členové, členové přidružení a připojení. Pokřtění a vyznávající členové jsou zároveň členy celosvětové Církve.⁹⁸

Vznik členství

Děti jsou do sborů přijímány jako pokřtění členové Církve za podmínky, že jejich zákonní zástupci projdou náležitou přípravou, a zaváží se křesťanskou výchovou dítěte. Alespoň křestní svědek křtěného dítěte musí být „vyznávajícím“ členem některé křesťanské církve, jenž přebírá křestní závazky při křestním obřadu dítěte;⁹⁹ zároveň s následně uděleným křtem spojují právní účinnost přijetí dětí za pokřtěné členy sboru.

Nepokřtění žadatelé o členství, kteří již nejsou ve věku dítěte (věková hranice není právními předpisy Církve stanovena), jsou přijímáni do sboru jako pokřtění členové obřadem křtu bez podmínky účasti kmotra či osobního křestního svědka – musí být tedy způsobilí osobně převzít křestní závazky. Dle církevní liturgie se křtem stává pokřtěný součástí „velkého společenství křesťanů,“ nikoli Církve jako takové. K začlenění do Církve musí být čerstvě pokřtěná osoba do Církve přijata udělovatelům křtu na základě jí projevené vůle stát se členem Evangelické církve metodistické.¹⁰⁰ S akceptací projevu této vůle spojují právní účinnost přijetí člena do Církve. Noví členové se tímto způsobem stávají též členy sboru, ve kterém byli pokřtěni.¹⁰¹

Osoba bez dalšího v Církvě či mimo ni pokřtěná je z hlediska církevního řádu členem neplnoprávným.

⁹⁸ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 215, odst. 4

⁹⁹ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 226

¹⁰⁰ Liturgie ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupná z: www.ecm.cz; 2.1.2 Křest dospělých a přijetí do Církve, str. 60

¹⁰¹ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z www.ecm.cz; čl. 215, odst. 1

Členská práva a povinnosti s ohledem na členský status

Plnoprávné členství

Vyznávajícími členy sboru se mohou stát všichni pokřtění členové, kteří vyznali svou víru „liturgicky předepsaným způsobem“ během bohoslužby vyznání víry, ale lze tak učinit již při samotném obřadu křtu.¹⁰² Žadatelé o členství v Církvi, kteří byli pokřtění mimo její společenství, mají pro přijetí jako vyznávající členové, vedle vyznání víry a projevu vůle být jejími členy, také povinnost doložit potvrzení o přestupu z církve, jíž byli členy dosud.¹⁰³

Všichni vyznávající členové mají, za podmínek stanovených církevním řádem, právo podílet se na církevní správě hlasovacím a volebním právem v orgánech svého sboru i v nadsborových grémiích¹⁰⁴.

Další kategorie neplnoprávného členství

Neplnoprávními členy sborů Církve jsou vedle pokřtěných členů tzv. členové přidružení a členové připojení. Přidruženým členem je člen Církve, který se na základě vlastní žádosti přidružil do sboru v místě svého přechodného bydliště. Vykonává stejná práva a povinnosti jako v mateřském sboru, kde je nadále veden jako člen s tím rozdílem, že mu jsou ve sboru, do něhož se přidružil, upřena hlasovací práva v nadsborových církevních orgánech. Za stejných podmínek se může věřící jiné církve stát připojeným členem sboru bez jakéhokoli hlasovacího práva v orgánech sboru. Přidružené a připojené členství zpravidla končí ztrátou trvalého či přechodného pobytu v územním obvodu daného sboru.¹⁰⁵ Poslední nezmíněnou kategorií neplnoprávného členství v Církvi představují členové přípravní: „Jsou to čekatelé na křest, děti přinesené k požehnání ve sboru, nepokřtěné děti, mladiství a dospělí a jiní nečlenové sboru, za které má sbor pastorační odpovědnost.“¹⁰⁶

Členská příslušnost ke sboru

Jak již bylo uvedeno, stává se osoba členem toho sboru, do kterého byla přijata. Člen sboru, ať již plnoprávný či neplnoprávný, může být převeden do jiného sboru ve dvou případech, a to z důvodu zániku daného sboru či na svou vlastní žádost.¹⁰⁷ Domnívám se, že v případě přestupu členů v rámci církevních sborů jsou takoví přestupující členové přijímání

¹⁰² Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z www.ecm.cz; čl. 215, odst. 2

¹⁰³ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z www.ecm.cz; čl. 225

¹⁰⁴ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z www.ecm.cz; čl. 248

¹⁰⁵ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 227

¹⁰⁶ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 230

¹⁰⁷ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 229

do nového sboru bez dalšího, a dále ze shora uvedeného vyplývá, že členská příslušnost ke sboru není spojena striktně s podmínkou trvalého pobytu člena v územním obvodu sboru.

Církevní kázeň

Jak pokřtění tak vyznávající členové sborů podléhají kázně, pokud jednají v rozporu s církevními povinnostmi, k nimž jsou zavázáni s ohledem na jejich postavení.¹⁰⁸ Dovršení nápravy pokřtěného člena spočívá v tom, že kázněný člen převezme závazky vyznávajícího člena sboru. Podléhá-li výkonu církevní kázně vyznávající člen sboru pro jednání v rozporu s členskými závazky, může být postižen rozhodnutím kompetentního orgánu sboru o vyškrtnutí z evidence, pokud tento člen nezjednal požadovanou nápravu během dvou let kázně¹⁰⁹ - zánik členství je tak dle mého právně účinné výmazem vyznávajícího člena z evidence.

Zánik členství

Porušení povinností, které jsou důvodem k zahájení disciplinárního řízení s členem sboru bez ohledu na jeho církevněprávní postavení¹¹⁰, mohou, jak uvedeno výše, vést k rozhodnutí kompetentního orgánu o vyloučení z Církve. Členové jsou pro řízení před církevním orgánem nadáni odvolacím právem, při posuzování okamžiku zániku členství vyloučením je tak třeba brát zřetel na možnost uplatnění práva na odvolání proti takovému rozhodnutí.¹¹¹

Dalším způsobem zániku členství v Církvi je vystoupení na vlastní žádost¹¹² - k zániku členských práv a povinností dle mého dochází okamžikem, kdy se o této skutečnosti dozví kompetentní orgán sboru.

V případě žádosti o přestup do jiné církve kazatel sboru takovému žadateli vystaví převodní list a po obdržení potvrzení o přijetí do přestupujícího členem zvolené církve, vymaže daného člena z evidence.¹¹³

¹⁰⁸ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 221

¹⁰⁹ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 228, odst. 2, písm. b), odst. 2

¹¹⁰ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 902

¹¹¹ Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 908, písm. d), odst. 4

¹¹² Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz; čl. 235

¹¹³ Řád ECM, čl. 240; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz

8. Českobratrská církev evangelická

Členy Českobratrské církve evangelické (dále „Církev“) jsou osoby, které byly přijaty a evidovány v některém farním sboru Církve (dále též „sbor“), pokud splnily náležité podmínky.¹¹⁴ Vzhledem ke kumulativní definici člena Církve považují zápis do členské evidence za konstitutivní akt, s nímž spojují právní účinky vzniku členství.

Vznik členství

Vzhledem ke skutečnosti, že členem Církve je osoba, která byla staršovstvem sboru přijata a řádně evidována poté, co splnila všechny náležité podmínky, nespojují právní účinky vzniku členství se samotnými křestními závazky, který zde dle mého mají povahu jedné z podmínek přijetí do sboru.¹¹⁵ Proces přijímání začíná podáním žadatelovi přihlášky ke členství staršovstvu sboru, kde chce být evidován. Děti přihlašují jejich rodiče či jiní zákonní zástupci. Staršovstvo sboru dále zkoumá způsobilost žadatele k přijetí. Vedle řádně uděleného křtu ať již v Církvě či v jiné církvi vyznávající „dílo Boha Otce, Syna i Ducha svatého“¹¹⁶, musí uchazeč prokázat, že je obeznámen s učením Církve, účastní se sborového života a dále že vyznává víru Církve. Žadatelé o členství jsou do sboru a tím do celé Církve přijímáni v bohoslužebném shromáždění, pokud žadatel není křtěn, je mu křest udělen. V případě křtu dítěte, které není schopno podmínky pro přijetí splnit samostatně, jsou povinni výše uvedené splnit jeho rodiče či jiný zákonný zástupce, navíc je zde vyžadována záruka výchovy dítěte v křesťanské víře.¹¹⁷ Církev dbá na dostatečnou katechetickou přípravu svých budoucích i stávajících členů a jak vyplývá ze shora uvedeného uznává platnost křtů udělených mimo její společenství.

Na žádost věřícího nečlena může staršovstvo sboru členství propůjčit, pokud žadatel splňuje podmínku věrnosti christologického vyznání a ekumenické otevřenosti.¹¹⁸

Členská práva a povinnosti

Všichni členové sboru se mohou podílet na správě církve ve všech sborových orgánech i orgánech nadsborových, a to hlasovacím a volebním právem podle církevních řádů¹¹⁹ O

¹¹⁴ Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srce.cz; čl.1.

¹¹⁵ Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srce.cz; čl.2 odst. 1

¹¹⁶ Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srce.cz; čl.1. odst. 2

¹¹⁷ Řád sborového života; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; ; dostupný z www.srce.cz; čl.1.7.-10.

¹¹⁸ Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srce.cz; čl. 2.2

¹¹⁹ Církevní zřízení, Řád o správě církve, Jednací a volební řád ČCE

právech a povinnostech člena přidruženého církevní řád mlčí. Domnívám se však, že přidružený člen nepožívá členská práva v plném rozsahu.

Členové nabývají hlasovací právo dosažením zletilosti za podmínky, že plní své církevní povinnosti, tj. zachovávají sborové společenství a nesou odpovědnost za hmotné zajištění sboru, a toto právo jim nebylo odňato kázeňským opatřením.¹²⁰ Pasivní volební právo získávají členové s hlasovacím právem dosažením věku 21 let.¹²¹

Příslušnost ke sboru

Každý člen Církve může být evidován jako člen pouze jednoho sboru¹²², zpravidla v místě bydliště, není to však striktní podmínka. Dále mohou členové přestupovat v rámci sborů, v tomto případě mají povinnost odhlásit se ze stávajícího sboru a přihlásit se do sboru, kde si přejí být členy, či do sboru, do jehož obvodu se přistěhovali.¹²³ V případě přestupu církevní řády členu nezaručují, že bude do nového sboru přijat. Sbory mají povinnost navzájem si přestupy svých členů sdělovat.¹²⁴

Zánik členství

Členství zaniká vystoupením, odnětím propůjčeného členství nebo vyloučením. Právní účinnost zániku členství ve všech případech, dle mého, nastává vyznačením této skutečnosti v členské evidenci sboru. Řád členství Církve výslovně stanoví, že nezachováním farního společenství členství ve sboru nezaniká.¹²⁵

Člen, který se rozhodl pro vystoupení z Církve podává buď písemné nebo ústní prohlášení staršovstvu sboru. Ústní prohlášení o vystoupení člena je staršovstvem potvrzeno takovému členu písemně, a to doporučeným dopisem.

O vyloučení člena rozhoduje staršovstvo po schválení takového rozhodnutí nadřízeným orgánem (seniorátním výborem), a to pro podstatné porušení členských povinností, skutkové podstaty takového porušení jsou vypočtené Řádu členství v církvi.¹²⁶ Vyloučení je posledním stupněm církevní kázně, jejíž proces není přesně stanoven – staršovstvo stanovuje kázněnému členu lhůtu k nápravě, z forem kázně je demonstrativně uvedena domluva a odnětí volebního

¹²⁰ Církevní zřízení ČCE; [online], 2008 – [cit. 13.5.08]; dostupný z www.srcce.cz; §2

¹²¹ Církevní zřízení ČCE; [online], 2008 – [cit. 13.5.08]; dostupný z www.srcce.cz; §19, odst. 3

¹²² Pravidla evidence a vykazování počtu členů ve farních sborech ČCE; dostupný z www.srcce.cz

¹²³ Řád členství v církvi ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08];dostupný z www.srcce.cz; čl. 5

¹²⁴ Řád o správě církve; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08];dostupný z www.srcce.cz; čl.19

¹²⁵ Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit.13.5. 08] dostupný z www.srcce.cz; čl. 1

¹²⁶ Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srcce.cz; čl. 4.3

práva.¹²⁷ Pokud kázněný člen nezjedná nápravu, je staršovstvem vyzván k vystoupení, pokud tak neučiní, je vyloučen. Rozhodnutí o vyloučení se doručuje písemně s odůvodněním a poučením o právu na odvolání.¹²⁸

9. Slezská církev evangelická augsburského vyznání v ČR

Členy farních sborů (dále též „sbory“) a tím i celé Slezské církve evangelické augsburského vyznání v České republice (dále též „Církev“) jsou osoby, které byly v souladu s řádem Církve pokřtěny či přijaty jiným způsobem, za podmínky, že z Církve nevystoupily nebo nebyly vyloučeny.¹²⁹

Vznik členství

Církev přijímá křtem do svých sborů všechny nepokřtěné, kdo „uvěřili a osobně se rozhodli pro následování Pána Ježíše Krista.“¹³⁰ O přijetí nových členů i přestupujících členů Církve rozhoduje vždy presbyterstvo sboru.¹³¹ Přestože pro přijetí není stanovena věková hranice, výše stanovené předpokládá dostatečné užívání rozumu, které nastupuje s věkem. Křest vykonává ordinovaný duchovní, ve výjimečných případech každý křesťan.¹³²

Křest dětem, které nejsou schopny osobního vyznání, je udělen za podmínky, že alespoň jeden z jeho rodičů je evangelík a dítě má kmotra – věřícího křesťana, kteří jsou schopni zajistit výchovu dítěte ve víře a projdou odpovídající přípravou. Pokud tyto předpoklady nejsou, může být křest dítěte dočasně či trvale odmítnut.¹³³

Právní účinnost vzniku členství nepokřtěných osob ve sboru – tj. právní účinnost osobního či zprostředkovaného převzetí křestních závazků – je podmíněna křtem. U pokřtěných žadatelů o členství spojují právní účinnost přijetí za člena sboru již s osobním převzetím závazků k Církvi.

Příslušnost ke sboru

¹²⁷ Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srce.cz, čl. 4.2

¹²⁸ Řád členství v církvi ČCE, čl. 4.3.; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srce.cz

¹²⁹ Zřízení SCAV; [online], 2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; § 3 odst.2

¹³⁰ Zásady SCAV; [online], 2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; str.9

¹³¹ Řád správy církve SCAV; [online], 2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; § 9, odst.6

¹³² Služební řád SCEAV určující vztahy mezi jednotlivými sbory při vykonávání církevních úkonů; [online], 2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; hl. II. odst.1-Křest svatý

¹³³ Zásady SCEAV; [online], 2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; Svátosti – Svátost křtu

Příslušnost člena ke sboru dle místa trvalého pobytu v územním obvodu daného sboru není podmínkou.¹³⁴

Členská práva a povinnosti

Pouze plnoprávní členové – tj. členové confirmovaní či do církve řádně přijatí, se mohou přímo podílet na správě Církve zvolením nebo ustavením do církevních úřadů za podmínek stanovených církevními předpisy – věková hranice pro nabytí aktivního volební práva v orgánech Církve je 18 let; minimální věková hranice pro pasivní volební právo je 21 let.¹³⁵ Církev také zaručuje svým členům jazykovou rovnoprávnost u všech aktivit, které vyvíjí.¹³⁶ Člen Církve si může podržet členství v jiné církvi, pro kterou církevní synod povolil dvojí členství¹³⁷. Církevní právo dovoluje věřícím nečlenům přijímat svátost Večeře Páně za podmínky, že vyznávají víru ve Svatou trojici, nejsou ve stavu hříchu a předpisy jejich církve jim to nezakazují. Stejně tak členové Církve mohou tuto svátost dovoleně přijímat v jiné církvi.¹³⁸

Zánik členství

Zřízení Církve předpokládá zánik členství vystoupením či vyloučením. Církevní předpisy však konkrétní ustanovení o zániku členství neobsahují, existuje pouze ustanovení o možnosti pozastavení členství.¹³⁹ Navíc Disciplinární řád, jehož působnost se vztahuje jen na členy zastávající církevní úřad, nezná trest vyloučením. Vzhledem k absenci právní úpravy výkonu církevní kázně nad řadovými členy a právní úpravy zániku členství vyloučením, se domnívám, že Církev ze svých řad členy nevylučuje, ani není k vyloučení člena oprávněna. Jediným způsobem opuštění Církve zůstává dobrovolné vystoupení z jejího sboru – právní účinnost zániku členských práv a povinností dle mého nastává okamžikem, kdy se o této skutečnosti dozví kompetentní sborový orgán .

¹³⁴ Řád správy církve SCAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; § 9 odst.1

¹³⁵ Jednací a volební řád SCAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; § 6 odst.2

¹³⁶ Zřízení SCEAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; §3, odst.3

¹³⁷ Řád správy církve SCAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; § 9, odst.3

¹³⁸ Zásady SCEAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz; Svátosti – Večeře páně, čl.8

¹³⁹ Řád správy církve SCAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz ; § 11 písm.d)

10. Evangelická církev augsburského vyznání v ČR

Členy Evangelické církve augsburského vyznání v ČR (dále též „Církev“) jsou evangelíci augsburského vyznání¹⁴⁰ přijatí do některého jejího sboru na základě křtu, osoby pokřtěné v jiném sboru Církve či jiné církvi na základě přihlášení.¹⁴¹

Vznik členství

Je zajímavé, že jak členové Církve, kteří přestupují v rámci jejích sborů, tak i pokřtění nečlenové jsou dle přijímání do sboru stejným způsobem, tj. bezpodmínečně pouhým přihlášením. Právní účinnost přijetí nepokřtěné osoby za člena sboru je podmíněna křtem, u osob pokřtěných předpokládám právní účinnost přijetí za člena bez dalšího zápisem do členské evidence. Předpokladem pro přijetí je dosažení zletilosti, nezletilé osoby jsou za členy přijímány pouze za podmínky, že jejich zákonný zástupce je již členem sboru.¹⁴²

Příslušnost ke sboru

Právní předpisy Církve neřeší členskou příslušnost ke sborům. Domnívám se, že členská příslušnost není podmíněna trvalým pobytem členů v územním obvodu sborů.

Členská práva a povinnosti

Hlasovací a volební právo do sborových a celocírkevních orgánů přísluší členům nabytím zletilosti. Vedle podmínky zletilosti, je pro členství v nejvyšším orgánu sboru Církve stanovena podmínka aktivního členství.¹⁴³ Pro výkon funkcí v církevních orgánech je stanovena podmínka mravní a občanské bezúhonnosti a zdravotní způsobilosti.¹⁴⁴ Všichni členové Církve mají zajištěnu jazykovou rovnoprávnost v rámci veškeré činnosti Církvi vyvíjené¹⁴⁵. Důvodem pro zdůraznění jazykové rovnoprávnosti je dle mého existence slovenského sboru Církve v Praze, jako pozůstatku Slovenského evangelického sboru a.v. – jediného sboru Slovenské evangelické církve a.v., jejíž transformací po roce 1993 Církve

¹⁴⁰ Statut ECAV; [online], 2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.luterani-praha.info; část I., čl. 2, odst. 1

¹⁴¹ Statut ECAV; [online], 2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.luterani-praha.info; část II., čl. 5, odst. 1

¹⁴² Statut ECAV; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz; část II., čl. 5, odst. 3, 4 a 5

¹⁴³ Statut ECAV, část čtvrtá, čl. 15; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz

¹⁴⁴ Statut ECAV, část pátá, odst. 1; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz

¹⁴⁵ Statut ECAV, část první, čl. 1 odst. 4; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz

vznikla¹⁴⁶ a dále existence pražského sboru anglicky mluvících členů. Církev právně dovoluje přistupovat i věřícím nečlenům ke svátosti Večeře Páně.¹⁴⁷

Výkon církevní kázně

Pro závažné porušení církevní disciplíny mohou být členové Církve disciplinárně postiženi sborovým orgánem – sborovým presbyterstvem. Posledním stupněm disciplinárního postihu je vyloučení z Církve, o němž rozhoduje na návrh sborového presbyterstva nejvyšší orgán sboru – konvent. V závažnějších případech porušení církevní disciplíny rozhoduje o vyloučení ústřední orgán Církve – konsistorium¹⁴⁸. Proti rozhodnutí o vyloučení se lze odvolat.

Zánik členství

Členství v Církvě za života členů zaniká vedle vyloučení vystoupením.¹⁴⁹ Právní účinnost zániku členství vystoupením spojují s okamžikem, kdy se kompetentní orgán sboru o této skutečnosti dozví.

11. Luterská evangelická církev augsburského vyznání v ČR

Členy sborů Luterské evangelické církve augsburského vyznání v ČR (dále též „Církev“) jsou dle ustanovení Ústavy Církve „fyzické osoby, které byly podle jejího řádu pokřtěny nebo do Církve přijaty, z Církve nevystoupily nebo nebyly vyloučeny,“¹⁵⁰ stejně tak jako je tomu v ustanovení Zřízení Slezské evangelické církve augsburského vyznání.

Vznik členství

viz Slezská evangelická církev augsburského vyznání.

¹⁴⁶ Historie ECAV; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz

¹⁴⁷ Statut církevního sboru ECAV v Praze; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.luterani-praha.info; čl. 6, odst. 1 písm. a)

¹⁴⁸ Statut ECAV; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz; část třetí, čl. 10, odst. 8

¹⁴⁹ Statut ECAV; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz; část druhá, čl. 5

¹⁵⁰ Ústava LECAV; [online], 2008 [cit. 1.4.08]; dostupná z www.cns.mkcr.cz/cns; hl. III. § 1 písm. a)

Členská práva a povinnosti

Plná práva nabývají pokřtění členové konfirmací. Konfirmace je zpravidla vykonaná mezi 13. a 14. rokem věku po náležité přípravě.¹⁵¹ Na nekonfirmované členy Církve tak lze hledět jako na členy neplnoprávné.

Aktivní volební právo přísluší zletilým konfirmovaným členům, pasivní volební právo dosažením věku 21 let. Členům sborů je zaručena jazyková rovnoprávnost v rámci veškeré činnosti Církve.¹⁵²

Příslušnost ke sboru

Volební právo je vykonáváno ve sboru, v jehož územním obvodu má člen místo trvalého pobytu¹⁵³ – místo trvalého pobytu je určující pro příslušnost členů ke sboru, členové nejsou Ústavou Církve nadáni právem zvolit si svůj sbor; změna bydliště působí převod členství do sboru v územním obvodu nového místa pobytu.

Výkon církevní kázně

O tom, že jsou členové v případě porušení členských povinností kázněni, ukazuje ustanovení Ústavy Církve: orgán seniorátu může předkládat disciplinární komisi návrhy pro projednání¹⁵⁴.

Zánik členství

Zánik členských práv a povinností za života členů nastává dobrovolným vystoupením nebo vyloučením. Návrh na vyloučení podává presbyterstvo sboru seniorátnímu orgánu. Seniorátní výbor je kompetentním orgánem pro rozhodnutí o vyloučení v první instanci. V případě uplatnění práva na odvolání rozhoduje s konečnou platností o vyloučení celocírkevní orgán - Církevní rada.

12. Církev bratrská

Církev bratrská (dále též „Církev“), respektive její místní sbory (dále též „sbory“), zahrnuje do svého společenství osoby, které mají status plnoprávných nebo přípravných členů

¹⁵¹ Ústava LECAV; [online], 2008 [cit. 1.4.08]; dostupná z www.cns.mker.cz/cns; hl. I.X § 1 odst. 4

¹⁵² Ústava LECAV; [online], 2008 [cit. 1.4.08]; dostupná z www.cns.mker.cz/cns; hl. III. § 1 písm. b), c), d), e);

¹⁵³ Ústava LECAV; [online], 2008 [cit. 1.4.08]; dostupná z www.cns.mker.cz/cns; hl. III. § 1 písm. d)

¹⁵⁴ Ústava LECAV; [online], 2008 [cit. 1.4.08]; dostupná z www.cns.mker.cz/cns; hl. VI., § 5 písm. i)

a dále nezletilé děti plnoprávných a přípravných členů. Členský řád výslovně stanoví, že na přijetí za člena Církve není právní nárok.¹⁵⁵

Členství dětí

Děti členů jsou evidovány v seznamech dětí sboru. Členský řád Církve předpokládá, že po dosažení zletilosti, budou přijaty za přípravné členy, v opačném případě ze seznamu dětí sboru vyškrtnuty.¹⁵⁶ Řád Církve tak počítá s přípravným členstvím nezletilých dětí svých členů až po dosažení jejich zletilosti, do té doby se tedy členství dětí odvíjí od členství jejich rodičů či jiných zákonných zástupců, ovšem za podmínky souhlasu osoby, která je za dítě právně odpovědná. Ovšem stejný církevní předpis dovoluje přijmout za přípravného člena i nezletilou osobu před dosažením věku 15 let¹⁵⁷.

Přípravné členství

Plnoprávnému členství zpravidla předchází členství přípravné, jehož smyslem je seznámit uchazeče o členství se základními články věrouky a životem v Církvi. Je však v kompetenci staršovstva sboru přijmout žadatele přímo za plnoprávného člena.¹⁵⁸ O členství přípravné či plnoprávné se žádá ve sboru Církve prostřednictvím ústní nebo písemné přihlášky. Členem Církve se může stát i nezletilý před dosažením věku 15 let za podmínky souhlasu jeho zákonných zástupců. O přijetí rozhoduje staršovstvo sboru.¹⁵⁹ Podmínkou pro přijetí přípravného člena není křest,¹⁶⁰ právní účinnost vzniku tohoto typu členství spojují s kladným rozhodnutím staršovstva sboru.

Plnoprávné členství

Podmínkou pro přijetí za plnoprávného člena je křest, život odpovídající křesťanské víře, kterou taková osoba veřejně vyzná před výkonným orgánem sboru a též před sborem při příležitosti složení členského slibu, a dále základní znalosti Bible, Ústavy, Řádu a zásad Církve¹⁶¹. Veřejně složený členský slib před sborem je, za splnění výše uvedených podmínek pro přijetí za plnoprávného člena, právní skutečností, kterou člen nabývá plných členských

¹⁵⁵ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 6

¹⁵⁶ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 9, odst. 6

¹⁵⁷ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 8 odst. 2

¹⁵⁸ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 7 odst. 1

¹⁵⁹ Řád CB, Hl. II, čl. 8, odst. 1,2,3,4; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz

¹⁶⁰ Řád CB, Hl. II, čl. 9, odst. 1; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz

¹⁶¹ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; hl.II.,čl.10, odst. 2, 3, 4

práv a povinností¹⁶². Vzhledem k tomu, že mezi podmínkami pro přijetí za plnoprávného člena není uvedena věková hranice, domnívám se, že i v tomto případě platí, že se souhlasem zákonného zástupce může být přijat jako plnoprávný člen osoba nezletilá před dosažením věku 15 let. Plnoprávným členem se může stát i osoba s určitým znevýhodněním, například mentálním. Na ní se ustanovení o katechezi a osobním vyznání vztahují přiměřeně.¹⁶³ Řád Církve neupírá hlasovací a volební právo takovýmto znevýhodněným plnoprávným členům. Umožňuje však znevýhodněným členům vykonávat některá práva plnoprávných členů vyjma hlasovacího práva bez formálního plnoprávného členství. Církev pro případ přijetí za plnoprávného člena uznává předchozí křest žadatelů o plnoprávné členství, který přijali mimo Církev. Pouze v případě, že se „uchazeč nemůže k vykonanému křtu v dětství přiznat, uskuteční se s přijetím za plnoprávného člena křest.“¹⁶⁴ Věřící člen jiné církve, který požádá o přestup do sboru Církve, nemá právní nárok na plnoprávné členství. Staršovstvo sboru si osobuje právo určit jeho členský status.¹⁶⁵

Příslušnost ke sboru

V případě změny místa trvalého pobytu či z jiného důvodu, se člen spolu se svými dětmi převádí do sboru v místě nového trvalého pobytu. Sborny si pro tento případ předávají registrační lístek takového člena a údaje o jeho dětech.¹⁶⁶

Členská práva a povinnosti

Až na výjimky mají pouze bezúhonní, plnoprávní členové právo účasti na svátosti Večeře Páně, dále se mohou podílet na církevní správě hlasovacím a volebním právem a mají právo bez dalšího na přestupu do jiného sboru Církve.¹⁶⁷ Církevní řády nestanoví věkovou hranici pro nabytí aktivního volebního práva a hlasovacího práva v členském shromáždění sboru. Lze se domnívat, že vznikem plnoprávného členství se hlasovací a aktivní volební právo v členském shromáždění nabývá automaticky bez ohledu na věk. Výjimkou je pozastavení práva účasti v členském shromáždění nezletilým plnoprávným členům po dobu projednávání zvlášť závažných problémů.¹⁶⁸ Pasivní volební právo do staršovstva sboru má osoba, která dosáhla minimálního věku 21 let, a je plnoprávným členem sboru zpravidla 5

¹⁶² Ústava CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.cb.cz; hl. III, čl. 9, odst. 4

¹⁶³ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl.15, odst. 1

¹⁶⁴ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl.10, odst. 4

¹⁶⁵ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 8, odst. 6

¹⁶⁶ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 8, odst. 5

¹⁶⁷ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 12

¹⁶⁸ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 15, odst.2

let.¹⁶⁹ Postihem v rámci uplatněné církevní kázně může být pozastavení plnoprávného členství s omezením hlasovacího práva.¹⁷⁰

Zánik členství

Členství v Církvi zaniká vynětím z evidence, vyloučením a vystoupením.¹⁷¹

Dobrovolné vystoupení je dle mého právně účinné okamžikem, kterým se staršovstvo sboru o této skutečnosti dozví.

K zániku členství plnoprávného i přípravného formou vynětí z evidence dochází z pravidla z důvodu dlouhodobého nezájmu členů o sborový život, pokud neexistují důvody k církevnímu káznění. O vynětí z evidence rozhoduje staršovstvo sboru, proti němuž má člen právo se odvolat ve stanovené lhůtě¹⁷².

Vyloučení člena je posledním stupněm církevní kázně¹⁷³. Církevnímu káznění podléhají všichni členové Církve.¹⁷⁴ O vyloučení rozhoduje kompetentní sborový orgán, proti jehož rozhodnutí má člen právo se odvolat..

13. Jednota bratrská

Sbory Jednoty bratrské tvoří plnoprávní a přípravní členové a dále jejich děti do 18 let.

Ústava Jednoty bratrské stanoví, že základem členství v Jednotě bratrské je křest.¹⁷⁵ Za přípravného člena je přijat každý, kdo o to požádá a jeho přijetí schválí kompetentní sborový orgán. Plnoprávné členství je podmíněno dosažením věku 18 let, prokázáním osobní víry, znalostí učení Jednoty bratrské, účastí na sborovém životě a dodržováním církevních řádů¹⁷⁶. Pouze plnoprávní členové jsou nadáni volebním právem.¹⁷⁷

Členství zaniká dobrovolným vystoupením, vyloučením a vynětím z členské evidence.¹⁷⁸ Ústava Jednoty bratrské deklaruje vystoupení výslovně jako jedno ze členských

¹⁶⁹ Ústava CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.cb.cz; Hl. IV, čl. 17, odst. 5

¹⁷⁰ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.cb.cz; Hl. II, čl. 14, odst. 2

¹⁷¹ Ústava CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.cb.cz; Hl. III, čl. 9, odst. 5

¹⁷² Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 12, odst. 3

¹⁷³ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 14, odst. 2

¹⁷⁴ Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz; Hl. II, čl. 13, odst. 3

¹⁷⁵ Ústava JB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.jbcr.info/; § 5 odst. 2

¹⁷⁶ Ústava JB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.jbcr.info/; § 5

¹⁷⁷ Ústava JB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.jbcr.info/; § 6

¹⁷⁸ Ústava JB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.jbcr.info/; § 7

práv. Vyloučení a vynětí z členské evidence nastává z rozhodnutí kompetentního orgánu sboru. Vynětí z členské evidence je případné pokud člen dlouhodobě neplní své členské povinnosti, vyloučení aktem výkonu církevní kázně tam, kde člen své členské povinnosti porušil a i přes napomenutí nezjednal nápravu.

14. Bratrská jednota baptistů

Členství v Bratrské jednotě baptistů (dále též „Církev“) se uskutečňuje v samostatných baptistických sborech sdružených v Církvi.

Vznik členství

Přijetí žadatelů o členství se děje na základě vlastní žádosti, a to sborovým shromážděním – s tímto přijetím spojují právní účinnost vzniku členství. Podmínkami pro přijetí jsou: „...znovuzrození z Ducha svatého, osobní vyznání víry (křest na vyznání víry) a nový život v Kristu, v souladu s novozákonním svěděním.“¹⁷⁹ Církevním řádem není stanovena věková hranice pro přijetí za člena, nicméně prožitek znovuzrození, osobní vyznání a závazek víry, které k baptistickému křtu neodmyslitelně patří¹⁸⁰, předpokládá určitou rozumovou vyspělost žadatele o členství. Křest žadatelů o členství ve sboru udělený bez osobního vyznání víry proto není uznáván. Přijetí do sboru předchází příprava čekatelů na křest.¹⁸¹

Členská práva a povinnosti

Rozhodovací pravomoc v oblasti církevní správy je všem členům dána hlasovacím právem bez omezení věku a volebním právem, které je podmíněno zletilostí.¹⁸² Pastorační a duchovní péči poskytuje Církev i nečlenům.¹⁸³

Členská příslušnost ke sboru

Každý může být členem pouze jednoho sboru. Členská příslušnost ke sboru není podmíněna trvalým pobytem člena v územním obvodu sboru. Pro případ přestupu v rámci

¹⁷⁹Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz; § 5

¹⁸⁰Filipi, P.; Křesťanstvo; Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 1996; str. 139

¹⁸¹Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz; § 2

¹⁸²Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz; § 8

¹⁸³Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz; § 6

sborů Církve je vyžadováno doporučení původního sboru¹⁸⁴, a vzhledem ke skutečnosti, že o přijetí nových členů vždy rozhoduje sborové shromáždění, nemá člen Církve právní nárok na přijetí do nového sboru.

Církevní kázeň, zánik členství

Pro případ provinění proti církevním zásadám jsou členové podrobeni sborové kázni; kázeňským opatřením lze omezit některá členská práva, či jejich členství pozastavit, v poslední řadě vyloučit člena ze sboru.

O vyloučení rozhoduje sborové shromáždění,¹⁸⁵ právní účinnost zániku členských práv a povinností spojují s okamžikem, kterým se o tomto rozhodnutí vyloučený člen dozví. Vedle vyloučení ze sboru se svazku s Církví může člen zřici dobrovolně.¹⁸⁶

15. Křesťanské sbory

Církev Křesťanské sbory je tvořena, jak je již z názvu patrné, samostatnými místními sbory. Žadatelé o členství jsou přijímáni na základě rozhodnutí sboru, na přijetí není právní nárok.¹⁸⁷ Základní dokument Církve ani článek „Přijetí a výstup ze sboru“ umístěný na internetových stránkách Křesťanského sboru – Stodůlky¹⁸⁸ neuvádí bližší podmínky pro přijetí.

Církev deklaruje rovnost všech svých členů. Právem i povinností členů je účast na sborovém životě Církve a aktivitách, které vyvíjí, a příkladný život členů mimo Církve. V případě porušení členských povinností může sbor provinilého člena vyloučit ze svého středu. Toto rozhodnutí je konečné, bez práva na odvolání.¹⁸⁹

¹⁸⁴ Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz; § 9

¹⁸⁵ Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz; §10, písm.f)

¹⁸⁶ Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz; § 11

¹⁸⁷ Základní dokument KS; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.praha.krestanskesbory.cz/, čl.12 odst.1

¹⁸⁸ Přijetí a výstup ze sboru; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.praha.krestanskesbory.cz/

¹⁸⁹ Základní dokument KS; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.praha.krestanskesbory.cz/, čl.12 odst.2

16. Církev Křesťanská společenství

Církev Křesťanská společenství (dále též „Církev“) je tvořena sdruženými, právně samostatnými sbory. Každý sbor je oprávněn vytvořit si své vlastní církevní předpisy v souladu se Základním dokumentem Církve.

Členem sboru se může stát „kterýkoli znovuzrozený a ve vodě pokřtěný křesťan“ na základě jeho žádosti a po kladném rozhodnutí kompetentního sborového orgánu o přijetí.

Sbory zahrnují jak členy tak i děti členů.¹⁹⁰ Domnívám se, že děti členů ač z hlediska Základního dokumentu Církve nečleni, jsou fakticky vedeni jako katechumeni s omezenými členskými právy a nejpozději do nabytí zletilosti jsou děti členů vyzvány ke členství, v opačném případě jsou vyňaty z evidence sboru.

Církevní předpisy neupravují členskou příslušnost ke sborům.

Organizace uvnitř sborů je hierarchická¹⁹¹ a řadoví členové nedisponují rozhodovacím právem v oblasti sborové správy, mají pouze hlas poradní. Mezi povinnosti členů patří neopouštět bezdůvodně sbor¹⁹² a v odůvodněných případech může staršovstvo sboru povolit členu souběžné členství v jiném sboru.¹⁹³ Domnívám se, že se zde míní sbor přidružený Církvi, nikoli sbor jiné křesťanské církve.

K zániku členství dochází dobrovolným vystoupením, vyloučením a vyškrtnutím z členské evidence.

Vystoupení je člen povinen písemně oznámit s uvedením důvodů.¹⁹⁴ Domnívám se, že dobrovolné vystoupení z Církve je právně účinné okamžikem, kdy se kompetentní orgán sboru o této skutečnosti dozví.

O vyloučení ze sboru z kázeňských důvodů rozhoduje staršovstvo sboru. O tomto rozhodnutí musí být kázněný člen písemně vyrozuměn do 15 dnů od rozhodnutí s uvedením důvodu¹⁹⁵. Vyloučení je dle mého právně účinné doručením či právní fikcí doručení takového rozhodnutí kázněnému členu ve stanovené lhůtě. Proti rozhodnutí o vyloučení není opravného prostředku.

Církev může zpřetrhat právní pouto s dosavadním členem vyškrtnutím z evidence sboru pro neodůvodněnou neúčast na sborových shromážděních po dobu 2 měsíců. K tomuto

¹⁹⁰ Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz; § 1, odst.2

¹⁹¹ Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz; § 25, Stanovy ČŽB; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.cirkevzivehoboha.cz; § 19, odst. 3; § 21, odst. 1

¹⁹² Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz; § 28

¹⁹³ Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz; § 27, odst.7

¹⁹⁴ Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz; § 27, odst. 8, písm. a)

¹⁹⁵ Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz; § 27, odst. 8, písm. b)

úkonu je kompetentní staršovstvo sboru a vyškrtnutý člen musí být, pokud je to možné, o zániku členství touto formou vyrozuměn.¹⁹⁶

17. Církev živého Boha

Dosud nejnověji registrovanou církví na našem území je Církev živého Boha (dále též „Církev“).

O členství mohou písemně požádat všechny zletilé osoby, které prožily „znovuzrození“, vyznávají víru a svým způsobem života svou víru potvrzují. Nezletilí členové jsou přijímáni jen se souhlasem jejich rodičů či jiných zákonných zástupců.¹⁹⁷

Členové mají vedle práva účastnit se sborového života a všech aktivit Církvi vyvíjených, právo být ustaveni za pastory či starší sboru a zastávat jiné pomocné sborové funkce. Povinností každého člena je zachovávat Stanovy Církve, respektovat její duchovní a osvědčovat víru svým životem.¹⁹⁸

Členství zaniká dobrovolným vystoupením či vyloučením „skrze pastora“ sboru z důvodů porušení členských povinností.¹⁹⁹ Proti rozhodnutí o vyloučení není opravného prostředku, proto právní účinnost vyloučení spojují s okamžikem, kdy pastor sboru vyloučeného člena o tomto kázeňském opatření vyrozumí.

18. Novoapoštolská církev v České republice

Novoapoštolská církev v ČR (dále též „Církev“) je součástí Mezinárodní Novoapoštolské církve - území ČR představuje její správní jednotku, tzv. oblast starších, která se člení na náboženské obce,²⁰⁰ jež představují organizační jednotky Církve.

Náboženská obec Církve (dále též „obec“) zahrnuje do svého společenství členy a tzv. hosty - tj. osoby přijaté do církevního společenství, které však dle církevního řádu nemají status člena.²⁰¹

¹⁹⁶Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz; § 27, odst. 8, písm. c)

¹⁹⁷ Stanovy CŽB; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.cirkevzivehoboha.cz; § 42

¹⁹⁸ Stanovy CŽB; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.cirkevzivehoboha.cz; § 44, § 45

¹⁹⁹ Stanovy CŽB; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.cirkevzivehoboha.cz; § 43

²⁰⁰ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08];dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 10

²⁰¹ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08];dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 4

Vznik členství

Členství v obci vzniká přijetím žadatele o členství skrze „Svaté zapečetění“ nebo převedením člena zahraniční obce do obce v ČR.²⁰²

V případě, že se člen zahraniční obce přestěhuje na území ČR, je převeden na vlastní žádost do obce v ČR, v jejímž územním obvodu se nalézá místo pobytu daného člena. O převedení se uvědomí orgány Církve²⁰³. Kompetentním orgánem pro přijímání do Církve je představený oblasti, domnívám se proto, že právní účinnost převedení – tj. zápis do členské evidence obce - nastává dnem, kdy se představený oblasti o převedení dozví. Dále se domnívám, že z ustanovení Statutu Církve vyplývá povinnost místní obce přijmout přestupujícího zahraničního člena do svého společenství.

Žadatel o členství, který není členem zahraniční obce, je přijímán do obce příslušné dle místa jeho trvalého pobytu na základě jeho žádosti, kterou podává představenému této obce.²⁰⁴ K přijetí je způsobilá každá osoba, která složí předepsaný slib.²⁰⁵ Žadatel o členství je přijímán představeným oblasti zpravidla jako host²⁰⁶. Dle Statutu Církve nabývá host status člena přijetím Svatého zapečetění²⁰⁷, tj. přijetím křtu Duchem svatým, který předpokládá předchozí křest vodou – udělení křtu není právně zakotveno. Avšak přijetí Svatého zapečetění není právní skutečností. Právní závaznost má osobně složený, výše zmíněný slib, který váže již hosta plněním členských povinností.

Členská práva a povinnosti

Statut Církve přiznává jak členům, tak i hostům stejná práva.²⁰⁸ Právní postavení hostů se tedy neliší od právního postavení osob, které přijaly Svaté zapečetění, avšak pro statistické účely Církve vykazuje pouze členy, kteří přijali Svaté zapečetění. Členové nedisponují rozhodovacími právy v oblasti církevní správy

²⁰² Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 1.1 a 1.2

²⁰³ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 1.1

²⁰⁴ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 3

²⁰⁵ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 2

²⁰⁶ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 4

²⁰⁷ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 2 a 5

²⁰⁸ Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 4, odst. 1

Členská příslušnost ke sboru

Příslušnost členů k obcím je založena na místním principu a změna místa trvalého pobytu člena zakládá jeho právo na přestup do obce, v jejímž územním obvodu leží jeho nové bydliště²⁰⁹.

Zánik členství

K zániku členství za trvání života dochází vystoupením nebo vyloučením člena²¹⁰. Právní účinnost vystoupení nastává doručením písemného oznámením o vystoupení sekretariátu Církve²¹¹. Statut Církve neuvádí důvody pro vyloučení a neobsahuje ustanovení o církevním káznění členů porušujících své členské povinnosti, avšak zánik členství vyloučením předvídá - o vyloučení členů rozhoduje nejvyšší představený Církve²¹². Proti rozhodnutí o vyloučení se lze odvolat ve stanovené lhůtě.

19. Apoštolská církev

Předpokladem členství v Apoštolské církvi (dále též „Církev“) je prožití znovuzrození žadatele o přijetí.

Vznik členství

Žadatelé o členství podávají písemnou přihlášku pastrovi místně příslušného sboru Církve (dále též „sbor“), osoby mladší 15 let podávají přihlášku se souhlasem svých rodičů či jiných zákonných zástupců.²¹³ Do doby přijetí za členy Radou starších sboru mají jak zletilí uchazeči o členství, včetně jejich dětí, tak děti členů mladší 15 let status přípravných členů²¹⁴. Minimální věková hranice pro přijetí za řádného člena sboru je tedy věk 15 let. Základními podmínkami pro přijetí za člena sboru jsou vedle podání písemné přihlášky:²¹⁵

1. veřejné vyznání víry
2. zjevné důkazy biblického znovuzrození
3. křest ponořením do vody

²⁰⁹ Statut NC v ČR; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.wncns.mkcr.cz/cns; čl. 5, odst. 3

²¹⁰ Statut NC v ČR; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.wncns.mkcr.cz/cns; čl. 6, odst. 1

²¹¹ Statut NC v ČR; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.wncns.mkcr.cz/cns; čl. 6, odst. 1

²¹² Statut NC v ČR; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.wncns.mkcr.cz/cns; čl. 6, odst. 3

²¹³ Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; část II, § 3, odst. 1

²¹⁴ Členský řád AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupný z www.apostolskacirkev.cz; čl. I., odst. 2

²¹⁵ Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; část II, § 3, odst. 2

Další podmínkou pro přijetí za člena je seznámení se sborem, do kterého má být uchazeč přijat a církvi²¹⁶ – jejím učením a řádem – přípravný člen tedy absolvuje katechezi před přijetím za člena „plnoprávného“.

Uchazeči o členství, kteří přestupují z jiné církve, musí na přihlášce uvést důvod přestupu (pokud je důvod sporný, je možné danou osobu přijmout za člena až po vyjasnění případu) a dále mají povinnosti sdělit své církvi přestup nebo výstup.²¹⁷ Z ustanovení Ústavy Církve vyplývá, že uchazeč o členství, který splnil základní podmínky pro přijetí do Apoštolské církve již v církvi, z které přestupuje, a doloží o tom důkazy, může být bez dalšího přijat jako člen Apoštolské církve, která uznává křty ponořením udělené předepsanou formou i mimo její společenství.²¹⁸

Členská příslušnost ke sboru

Člen je přijímán sboru dle místa jeho trvalého pobytu Radou starších.²¹⁹ Pro případ přestupu do jiného sboru v rámci Církve musí člen podat novou přihlášku. K přestupu je dále vyžadováno písemné doporučení pastora dosavadního sboru²²⁰. Jestliže člen změní bydliště pouze na přechodnou dobu, zůstává členem původního sboru, kázeňsky však podléhá sboru v obvodu, ve kterém se dočasně zdržuje.²²¹

Členská práva a povinnosti

Rozhodovací právo v oblasti správy sboru a církve mají, za podmínek stanových Ústavou Církve, zletilí členové, kterým nebylo kázeňským opatřením toto právo odejmuto.²²²

Výkon církevní kázně, zánik členství

Členové sboru podléhají sborové kázni. V případě, že se kázněný člen nepodřídí kázeňským opatřením, může být Radou starších ze sboru vyloučen.²²³

O uložení kázeňského opatření a o vyloučení musí být kázněný člen vyrozuměn s uvedením důvodu, nelze-li tak učinit, je kázeňské opatření bez zdůvodnění vyhlášeno před sborem²²⁴ - právní účinnost vyloučení spojují s okamžikem, kdy se o této skutečnosti

²¹⁶ Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; § 3, odst. 3

²¹⁷ Členský řád AC, odst. I.1; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupný z www.apostolskacirkev.cz

²¹⁸ Členský řád AC, odst. V, písm. b); [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupný z www.apostolskacirkev.cz

²¹⁹ Členský řád AC, odst. V, písm. b); [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupný z www.apostolskacirkev.cz

²²⁰ Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; § 3, odst. 5

²²¹ Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; § 3, odst. 4

²²² Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; § 4, odst. 5

²²³ Ústava AC, § 5, odst. 3; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz

²²⁴ Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; § 5, odst. 4

vyločený dozví či může dozvědět, a to vzhledem k neexistenci práva odvolání proti takovému rozhodnutí.

Další způsob zániku členství za trvání života je dobrovolné zrušení členství. Písemné oznámení o zrušení členství podává člen pastrovi sboru, kde je evidován²²⁵ - právní účinnost zrušení členství nastává dle mého okamžikem, kdy se pastor sboru o této skutečnosti dozví.

20. Církev adventistů sedmého dne

Členem Církve adventistů sedmého dne (dále též „Církev“), respektive některé z jejích náboženských obcí (dále též „obce“), se může stát každý věkově a rozumově způsobilý člověk, který požádal o přijetí a splnil podmínky k přijetí vyžadované.²²⁶

Vznik členství

Přijetí nepokřtěných žadatelů do obce se děje obřadem křtu, pokřtění žadatelé jsou přijímáni na základě vyznáním víry, pokud lze jejich křest uznat za platný. Církev uznává jako jediný platný křest ponořením do vody.²²⁷ Pokud žadatelé o členství přestupují z jiné církve, musí doložit potvrzení o přestupu, respektive vystoupení z dosavadní církve.²²⁸

Každý žadatel musí nést viditelné známky pokání a obrácení, a být dostatečně připraven na členství (rozuměj biblická příprava, kde se žadatel seznámí s věroukou a zásadami Církve), aby se mohl stát kandidátem křtu, popřípadě kandidátem vyznání víry²²⁹.

Kandidát křtu či osoba přijímaná na základě vyznání víry musí dále veřejně splnit křestní přísahu před shromážděním sboru či jeho kompetentním orgánem. Křestní přísaha zahrnuje vyznání víry, souhlas se zásadami Církve a vyjádřenou vůli být přijat jako její člen. Identický obsah křestní přísahy, v písemné formě jako křestní smlouvu, přijímaná osoba následně vlastnoručně podepíše. Poté je kompetentní orgán sboru vyzván, aby hlasoval, zda tohoto kandidáta přijímá do svého sboru.²³⁰ Tento následný akt akceptace do sboru se mi jeví

²²⁵ Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08]; dostupná z www.apostolskacirkev.cz; § 3, odst. 6

²²⁶ Ústava CASD; [online], 2008 – [cit. 2:6:2008]; dostupná z www.casd.cz; čl.5, odst. 1

²²⁷ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 30

²²⁸ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 42

²²⁹ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 30

²³⁰ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný

jako čistý formalismus, a nedomnívám se, že by v této fázi přijímání do sboru sborový orgán vyslovil nesouhlas s přijetím kandidáta na členství. U pokřtěných žadatelů přijímaných na základě vyznání víry spojuji s tímto kladným rozhodnutím o přijetí právní účinnost výše zmíněné smlouvy, respektive vzniku členství. Právní účinnost křestní smlouvy u kandidátů na křest spojuji s následným křtem vodou, který má být udělen bez zbytečného odkladu po vyslovení souhlasu s přijetím.

Zajímavá je skutečnost, že Církev praktikuje překřtívání bývalých členů, kteří se rozhodli znovu vstoupit do sboru.²³¹

Členská příslušnost ke sboru

Přestupy v rámci sborů jsou vnitřním předpisem předvídaný pro případ změny trvalého pobytu člena na dobu delší 6 měsíců. Přestup lze realizovat za podmínky, že žadající člen není církevně kázně, a o jeho přestup písemně požádá sbor, do kterého člen žádá přestoupit. Výkonný orgán sboru, do kterého má být přestupující člen převeden, přestup doporučí a o přijetí přestupujícího člena hlasuje sborové shromáždění. V případě nepřijetí, zůstává daný člen členem dosavadního sboru.²³²

Členská práva a povinnosti

Všichni členové mají, za podmínky, že nejsou kázně, aktivní a pasivní volební právo do všech orgánů Církve, a dále jsou nadáni právem vykonávat svěřené funkce a vystupovat na sborových shromážděních²³³ - církevní správa je organizována zdola nahoru na principu delegace a odpovědnosti výkonných orgánů shromáždění věřících či jejich delegátům.²³⁴

Výkon církevní kázně

Všichni členové podléhají církevní kázni. Jestliže se dopustí vážných porušení církevní disciplíny, taxativně vymezených vnitřním předpisem Církve,²³⁵ jsou jim rozhodnutím sborového shromáždění uložena kázeňská opatření, a to omezení členských

z www.adventist.org; chapter 6, str. 35

²³¹ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný

z www.adventist.org; chapter 6, str. 42

²³² Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný

z www.adventist.org; chapter 6, str. 36 - 38

²³³ Ústava CASD;[online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.casd.cz; čl.6

²³⁴ Ústava CASD;[online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.casd.cz; čl.15, odst.2

²³⁵ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 195

práv, zbavení církevních funkcí na dobu 1 – 12 měsíců, či vyloučení.²³⁶ Káznění členové mají v řízení o uložení kázeňského opatření právo obhajoby.²³⁷ O uložení kázeňských opatření rozhoduje sborové shromáždění.²³⁸ S tímto rozhodnutím spojují právní účinnost omezení členských práv či zániku členství. Kázněný člen je o kázeňském opatření písemně vyrozuměn,²³⁹ tento úkon má pouze deklaratorní význam.

Zánik členství

Vedle vyloučení zanikají práva a povinnosti člena Církve na základě jeho písemného vyrozumění o vystoupení. Toto písemné vyrozumění musí být předáno výkonnému orgánu sboru, který věc předloží pracovnímu shromáždění sboru.²⁴⁰ Právní účinnost dobrovolného vystoupení z Církve dle mého nastává okamžikem, kdy se kompetentní orgán sboru o této skutečnosti dozví.

21. Obec křesťanů v České republice

Obec křesťanů v České republice (dále též „Obec“) je specifickou, na pomezí křesťanství stojící, církví, která uděluje všem sedm svátostí jako např. katolická církev, nepodmiňuje však členství ve svých sborech přijetím ani jedné z nich. Rovnocennými členy Obce jsou jak osoby pokřtěné, tak nepokřtěné, a souběžné členství v Obci s členstvím v jiné církvi či náboženské společnosti je výslovně dovoleno.²⁴¹ Do svých sborů Obec přijímá všechny zletilé žadatele o členství, kteří souhlasí s jejím posláním a cíli.²⁴² Žadatel o členství je přijímán farářem sboru, v němž požádal o přijetí. Farář sboru přijetí nového člena oznámí Radě sboru a tímto okamžikem vznikají přijatému členu členská práva a povinnosti.²⁴³ Totéž

²³⁶ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 196

²³⁷ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 197

²³⁸ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 197

²³⁹ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 199

²⁴⁰ Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org; chapter 6, str. 199

²⁴¹ Náboženský život; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.obec-krestanu.cz/stary/KdoJsme/charakteristika_cs.html

²⁴² Statut OK; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.obec-krestanu.cz; čl.5, odst. 1

²⁴³ Statut OK; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.obec-krestanu.cz; čl.5, odst.2 a 3

platí o přestupu členů v rámci sborů Obce na území ČR, či přestupu člena zahraničního sboru Obce do sboru Obce v ČR.²⁴⁴

Členové sboru mají právo volební do orgánů Obce či právo účastnit se jednání těchto orgánů jako pozorovatelé. Do svého společenství zahrnuje Obec též své „příznivce“ – tj. osoby, které nemají zájem o členství, chtějí se však účastnit církevního života Obce. Příznivci nedisponují rozhodovacími právy v organizační struktuře Obce.²⁴⁵

Obec nevykonává nad svými členy kázeňský dohled. Proto jediným způsobem, kterým zaniká členství v Obci za trvání života, je písemné oznámení člena sboru o vystoupení, jež je právně účinné doručením Radě sboru.²⁴⁶

22. Náboženská společnosti českých unitářů

Pro způsobilost osob k přijetí za členy Náboženské společnosti českých unitářů (dále též „Společnost“, či „NSČU“), respektive některé z jejích místních organizačních jednotek - náboženských obcí (dále též „obce“), je určující ustanovení Ústavy Společnosti: způsobilý pro přijetí je „každý, kdo není členem jiné církve, náboženské společnosti nebo společenství, jejichž ideje nebo učení jsou v rozporu s článkem 3 Ústavy NSČU.“²⁴⁷ Článek 3 Ústavy deklaruje, že „Unitářství patří k antitrinitářskému proudu evropské reformace s důrazem na odmítání dogmat a víry, které odporují rozumovému a vědeckému poznání. Vychází z myšlenek Ježíše Nazaretského, jehož však považuje pouze za výjimečného člověka. Čerpá rovněž z učení jiných náboženství, filosofů a duchovních mistrů minulosti a přítomnosti.“ Ze shora uvedeného vyplývá, že členství ve Společnosti je neslučitelné s členstvím ve většině křesťanských církvích, nicméně toto ustanovení Ústavy dovoluje členu Společnosti souběžné členství v jiných církvích, které „unitářství“ neodporují. Dalším kritériem pro přijetí za člena je dosažení věku 15 let,²⁴⁸ mladší žadatelé o členství musí k přijetí doložit souhlas zákonných zástupců.²⁴⁹ Do svého společenství NSČU vedle členů zahrnuje též „příznivce“ – tj. osoby, které se nechtějí nebo nemohou stát členy²⁵⁰ a přesto se chtějí účastnit života společnosti, a

²⁴⁴ Statut OK; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.obec-krestanu.cz; čl.5, odst.4 a 5

²⁴⁵ Statut OK; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.obec-krestanu.cz; čl.6, odst.1

²⁴⁶ Statut OK; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.obec-krestanu.cz; čl.5, odst.10

²⁴⁷ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl.8, odst.1

²⁴⁸ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl.9, odst.1

²⁴⁹ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl.9, odst.2

²⁵⁰ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl.8, odst.3

dále čestné členy – tj. „zvlášť zasloužilé osobnosti“, kterým, s jejich souhlasem, bylo čestné členství uděleno.²⁵¹

Vznik členství, členská příslušnost ke sboru

Členství v obci vzniká rozhodnutím o přijetí žadatele o členství nebo příznivce či rozhodnutím o udělení čestného členství kompetentním orgánem obce – Správním sborem. Děti jsou přijímány přijetím přihlášky ke členství podané jejich rodiči či jinými zákonnými zástupci.²⁵² Člen přísluší k náboženské obci zpravidla na základě svého trvalého pobytu v jejím územním obvodu.

Členská práva a povinnosti

Řádní členové disponují aktivním volebním právem do orgánů Společnosti ode dne nabytí zletilosti, pasivní volební právo jim přísluší od věku 21 let. Dalším právem členů je možnost účasti na životě Společnosti či právo na informace o jejích aktivitách, přitom jsou povinni dbát dobrého jména NSČU, finančně přispívat na život obce a zachovávat Ústavu Společnosti. Čestní členové a příznivci nejsou nadáni volebním právem.²⁵³ Ústava také počítá s omezením členských práv v případě porušení členských povinností dočasným odejmutím pasivního volebního práva či odejmutím všech členských práv v případě, že se člen dopustil úmyslného trestného činu.²⁵⁴

Zánik členství

Společnost nevykonává kázeň nad svými členy s důsledky ztráty členství, proto jediným způsobem, kterým dochází k trvalému zániku členských práv a povinností za života člena, je dobrovolné vystoupení²⁵⁵.

²⁵¹ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl.8, odst.2

²⁵² Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2:6:2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl. 9

²⁵³ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2:6:2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl. 10

²⁵⁴ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2:6:2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl.14

²⁵⁵ Ústava NSČU;[online], 2008 – [cit. 2:6:2008]; dostupná z www.unitaria.cz; čl. 12

23. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v České republice

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v České republice (dále též „Církev“), jejíž členové jsou známi též jako mormoni, představuje na území České republiky jediná náboženská obec – místní církev (dále též „obec“), jež je přidružená k celosvětové Církvi Ježíše Krista Svatých posledních dnů (The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints).²⁵⁶ Členovy obce jsou osoby, které byly zapsány do členských záznamů Církve poté, co splnily podmínky pro přijetí a mají bydliště na území ČR.²⁵⁷ Se zápisem do členských záznamů spojují právní účinnost vzniku členství. Statut Církve výslovně uvádí, že do obce jsou přijímány osoby bez ohledu na státní občanství,²⁵⁸ neobsahuje však další podmínky pro přijetí.

Církev se prohlašuje za jediného dědice autentického křesťanství,²⁵⁹ proto jednou z podmínek pro přijetí do obce je udělení křtu, a to i osobám již pokřtěným mimo společenství Církve, jejichž křest, s ohledem na výše řečené, Církev nemůže uznat za platný. Z oficiálních webových stránek vyplývá, že Církev praktikuje křest ponořením do vody²⁶⁰, a dále tento zdroj uvádí, že tímto křtem se žadatel o členství stává jejím členem a následně je „konfirmován za člena ...a získává dar Ducha Svatého.“²⁶¹ Pro křest je způsobilý ten, kdo věří a činí pokání²⁶². Podmínkou pro zápis do členské evidence je tedy křest s osobním vyznáním víry a převzetím křestních závazků, nikoli konfirmace, již však každý pokřtěný podstupuje v krátkém čase po křtu. Čekatelům na členství jsou přiznána některá členská práva.²⁶³

Podíl na správě, v orgánech zřizovaných ve všech organizačních jednotkách Církve, přísluší všem členům, kteří jsou k tomu způsobilí.²⁶⁴ Trvání orgánů je podmíněno kněžstvím – toto ustanovení si vysvětlují tak, že řídicí činnost orgánů je v rukou kněží Církve. Do funkcí v orgánech sborů jsou členové potvrzováni hlasováním z vlastních řad.

²⁵⁶ Statut CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkr.cz/cns; preambule

²⁵⁷ Základní dokument CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkr.cz/cns; čl. 12

²⁵⁸ Statut CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkr.cz/cns; čl.6

²⁵⁹ Filipí, P.; Křesťanstvo; Centrum pro stadium demokracie a kultury; Brno 1996; str. 181

²⁶⁰ Jak vypadá křestní shromáždění; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.mormon.org/learn/0,8672,1574-18,00.html

²⁶¹ Jak vypadá křestní shromáždění; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.mormon.org/learn/0,8672,1574-18,00.html

²⁶² www.mormon.org/learn/0,8672,1082-18,00.html

²⁶³ Statut CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkr.cz/cns; čl.6

²⁶⁴ Statut CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkr.cz/cns; čl.8

Členství v obci zaniká odstěhováním se z ČR či ukončením členství.²⁶⁵ Podle mého názoru však k zániku příslušnosti k celosvětové Církvi, ke které je obec v přidružena, opuštěním ČR nedochází, zaniká pouze členská příslušnost k místní církvi na našem území. Dle Statutu Církve k ukončení členství dochází vyloučením z církve pro porušení zásad a nauky Církve, a dále na vlastní žádost o zrušení členství, to vše po vyjádření církevního soudu, který provádí v oblasti ukončení členství vlastní šetření. Avšak podle neoficiální informace poskytnuté Předsednictvem misie Církve církevní soud na území ČR nepůsobí.

24. Náboženská společnost Svědkové Jehovovi

Statut ani Základní dokument Náboženské společnosti Svědků Jehovových (dále též „Společnost“) neupravují podmínky pro přijetí ani zánik členství. Jediným závazným právním pramenem je tak v oblasti vzniku a zániku členství ve Společnosti jehovistický překlad Bible.²⁶⁶

Svědkem Jehovovým je osoba, která vykonala soukromý akt zasvěcení Bohu – Jehovovi, jež má být následně veřejně demonstrován křtem ponořením do vody (Matouš 28:19, 20).²⁶⁷ Ke křtu jsou způsobilé pouze osoby s dostatečnou rozumovou vyspělostí, chápající důsledky veřejné demonstrace zasvěcení.²⁶⁸ Křtem je soukromý závazek Bohu účinný navenek a tento úkon tak zakládá členskou příslušnost ke Společnosti s plnými členskými právy a povinnostmi. Společnost jako taková ani její sbory nevedou členskou evidenci ani záznamy o uděleném křtu. Členská místní příslušnost ke sborům Společnosti též není dána. Absence členské evidence, křestních záznamů či místní příslušnosti ke sborům je jistě plně v souladu s jehovistickým překladem Bible, absence praktické potřeby vést jakoukoli členskou evidenci může být známkou značné disciplinovanosti členů Společnosti, jejich intenzivní účasti na sborovém životě, kdy tak „každý ví o každém.“

Společnost neuznává křest přijatý mimo její společenství. Tento fakt je zřejmý z jehovistického pojetí svého společenství: „Ježíš zavedl jedno pravé křesťanské náboženství. I dnes tedy musí existovat pouze jeden sbor neboli jedna skupina pravých ctitelů Jehovy

²⁶⁵ Statut CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cns.mkr.cz/cns; čl.6

²⁶⁶ Základní dokument NSSJ; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cns.mkr.cz/cns; písm. l)

²⁶⁷ Co od nás Bůh vyžaduje; [online], 2008 - [cit. 25.5.08]; dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_16.htm; 16. lekce, odst. 2

²⁶⁸ Co od nás Bůh vyžaduje; [online], 2008 - [cit. 25.5.08]; dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_16.htm; 16. lekce, odst. 2

Boha. (Jan 4:23, 24; Efezanům 4:4, 5).²⁶⁹ A dále: „Jestliže chceme sloužit Jehovovi, nesmíme si ponechat žádné nauky ani zvyklosti falešného náboženství.“²⁷⁰

Z povinností „pravých křesťanů“ demonstrativně uvádím:

1. misijní činnost: „Praví křesťané musí vydávat svědectví ostatním lidem. Je to Boží příkaz. (Římanům 10:10; 1. Korint'ánům 9:16; 1. Timoteovi 4:16)²⁷¹
2. zdržení se přijímání krve, tj. zákaz požívání krve zvířat a masa, které nebylo zbaveno krve, zákaz přijetí transfuze krve cizích lidí i své vlastní, která byla uskladněna²⁷²
3. odmítnutí názorů a zvyků pocházejících z „falešných náboženství“, mezi něž patří slavení narozenin, Vánoc a Velikonoc či vyznávání svaté Trojice²⁷³
4. pacifismus²⁷⁴

Svědci Jehovovi jsou oprávněni k duchovní činnosti v mnoha funkcích²⁷⁵ nemají však rozhodovací pravomoc v oblasti správy sborů či celé společnosti.²⁷⁶

Příkaz: „Musíme z falešného náboženství odejít a nesmíme ho žádným způsobem podporovat.(2. Korint'ánům 6:14-18; Zjevení 18:4),²⁷⁷ zásadně vylučuje souběžné členství ve Společnosti s členstvím v jiné církvi.

Společnost uplatňuje kázeňský dohled nad svými členy v souladu s novozákonními ustanoveními a kázeňské opatření může vést k vyloučení člena (1. kniha Korint'ánům 5: 11-13). Vyloučení je dle mého názoru vůči členu právně účinné okamžikem, kdy se o tomto rozhodnutí dozví. Dalším způsobem opuštění společnosti je bez dalšího dobrovolné vystoupení.

²⁶⁹Co od nás Bůh vyžaduje;[online], 2008 - [cit. 25.5.08];dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_13.htm; 13. lekce, odst. 1

²⁷⁰Co od nás Bůh vyžaduje;[online], 2008 - [cit. 25.5.08];dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_9.htm; 9. lekce, odst. 2

²⁷¹Co od nás Bůh vyžaduje;[online], 2008 - [cit. 25.5.08];dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_15.htm; 15. lekce, odst. 1

²⁷²Co od nás Bůh vyžaduje;[online], 2008 - [cit. 25.5.08];dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_12.htm; 12.lekce, odst. 6

²⁷³Co od nás Bůh vyžaduje;[online], 2008 - [cit. 25.5.08];dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_11.htm; 11. lekce

²⁷⁴Co od nás Bůh vyžaduje;[online], 2008 - [cit. 25.5.08];dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_13.htm; 13. lekce, odst. 3

²⁷⁵Statut NSSJ; [online], 2008 - [cit. 10.4.08];dostupný z www.wncs.mkr.cz/cns; čl.IV, odst.4 a 6

²⁷⁶Statut NSSJ; [online], 2008 - [cit. 10.4.08];dostupný z www.wncs.mkr.cz/cns; čl. I, odst. 4; čl. II, odst. 1 a 2

²⁷⁷Co od nás Bůh vyžaduje;[online], 2008 - [cit. 25.5.08];dostupný z www.watchtower.org/b/rq/article_9.htm; 9. lekce, odst. 2

25. Federace židovských obcí v ČR

Federace židovských obcí v ČR (dále jen „Federace“) je náboženskou společností, která zastupuje židovskou pospolitost v České republice (rozumí se fyzické osoby židovského vyznání, národnosti nebo původu, a to občané České republiky nebo cizinci žijící na území ČR), organizovanou v židovských obcích (dále též „obce“) nebo jiných přidružených židovských organizacích, které byly přijaty do Federace za podmínek uvedených v jejích stanovách.²⁷⁸ Souběžné členství v židovské obci a přidružené židovské organizace se nevyklučuje, navíc nečlenové, tj. členové přidružené židovské organizace, mohou požívat některá členská práva členů. Pro účely této práce se zabývám členstvím fyzických osob v židovské obci, upraveným vzorovými stanovami vydanými Federací²⁷⁹ (dále též „stanovy“).

Členy židovské obce jsou občané ČR nebo cizinci žijící na jejím území, kteří se hlásí k židovskému náboženskému vyznání, židovské národnosti nebo původu, nejsou členy jiné církve nebo náboženské společnosti a byli do obce přijati za členy.²⁸⁰ Fyzická osoba může být členem pouze jedné obce, kde je také evidována.

Žadatele o členství přijímá představenstvo obce na základě jeho písemné žádosti a doporučení rabína obce nebo vrchního rabína Federace. Rabín doporučí žadatele poté, co ověří buď z hodnověrného svědectví, či dokladů, že údaje v žádosti uvedené, odpovídají skutečnosti a kritériím pro přijetí dané obce.²⁸¹ Nezletilý žadatel musí doložit souhlas zákonných zástupců.²⁸²

Židovské obce u nás se hlásí k ortodoxnímu, konzervativnímu nebo reformnímu (liberálnímu) směru judaismu.²⁸³ Domnívám se, že směru judaismu v shora uvedeném pořadí, odpovídá kritérium pro přijetí, pro něž se nejvyšší orgán obce rozhoduje z následujících možností²⁸⁴:

- a) žadatelova matka je Židovkou podle halachy²⁸⁵
- b) žadatelovým otcem je Žid podle halachy
- c) žadatelovým prarodičem je Žid podle halachy

Z přechodného ustanovení Hl.I. Statutu Federace vyplývá, že v případě přijetí podle kritéria

²⁷⁸ Statut Federace židovských obcí; [online], 2008 - [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl. I, čl.1, odst.1 a 2

²⁷⁹ Stanovy jednotlivých židovských obcí nejsou běžně dostupné veřejnosti. Informace jsou čerpány ze vzorových stanov obsažených ve Statutu FŽO.

²⁸⁰ Statut Federace židovských obcí; [online], 2008 - [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl. I, čl.1, odst.1; Hl.I, čl.3, odst. 1

²⁸¹ Statut Federace židovských obcí; [online], 2008, [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl.II, čl.2, odst.4

²⁸² Statut Federace židovských obcí; [online], 2008, [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl.II, čl.2, odst.5

²⁸³ Statut Federace židovských obcí; [online], 2008, [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl.I, čl.1, odst.1

²⁸⁴ Statut Federace židovských obcí; [online], 2008, [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl.II., čl.2, odst. 1

²⁸⁵ Halachou ve smyslu tohoto ustanovení se rozumí soubor náboženských norem a předpisů v pojetí ortodoxního judaismu.

c) jde o tzv. mimořádné členství, k němuž je uvedeno následující: Pokud orgán obce rozhodne o zúžení kritérií pro přijetí na písm.a) a b), jak uvedeno výše, nemohou mimořádní členové pozbyt svého členství, a jsou jim zachována jejich práva a povinnosti. Stanovy v dané věci dále v čl. 2, odst.2 stanoví, že představenstvo obce uznává přestupy k židovskému náboženství²⁸⁶, za člena obce tak lze přijmout i osobu, která židovské předky nemá.

Člen obce nabývá aktivní a pasivní volební právo do orgánů obce a orgánů Federace nabytím zletilosti.²⁸⁷

Členství v obci zaniká písemným prohlášením člena o vystoupení a dále zrušením členství.²⁸⁸ O zrušení členství rozhoduje na návrh představenstva nejvyšší orgán obce, kterým je shromáždění všech zletilých členů. Důvodem pro zrušení členství je jednání člena v rozporu s jeho povinností nepoškozovat Federaci a obec či ztráta způsobilosti být členem obce.

26. Česká hinduistická náboženská společnost

Členství v České hinduistické náboženské společnosti (dále též „společnost“) vzniká přijetím do jedné z hinduistických obcí (dále též „obec“), které jsou organizačními jednotkami společnosti.²⁸⁹

Uchazeč o členství podává písemnou žádost předsedovi obce, v níž je povinen uvést své osobní údaje a svůj souhlas se zněním Základního dokumentu společnosti. Osoba mladší 18 let musí navíc doložit souhlas svých zákonných zástupců. Pokud předseda obce souhlasí se začleněním uchazeče, připojí svůj souhlas k žádosti, která je předložena představenstvu společnosti. Členství vzniká schválením této žádosti představenstvem. Předseda obce může dále navrhnout představenstvu jmenování čestného člena.²⁹⁰

Členové obcí nabývají zletilostí aktivní a pasivní volební právo do orgánů obcí i celé společnosti.²⁹¹

Členství v obci zaniká písemným „odstoupením“ člena podaným předsedovi obce či vyloučením člena obce představenstvem obce na základě odůvodněného rozhodnutí pro

²⁸⁶ Dle neoficiální informace poskytnuté Federací se potomci k židovství konvertujících rodičů či prarodičů nerodí jako Židé, a pokud chtějí být přijati do obce, musí sami podstoupit proces konverze.

²⁸⁷ Statut Federace židovských obcí; [online], 2008, [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl. II, čl.4

²⁸⁸ Statut Federace židovských obcí; [online], 2008, [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz; Hl. II, čl. 5, odst.1,písm a) a b)

²⁸⁹ Základní dokument ČHNS; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr/cns; čl. 6.1

²⁹⁰ Základní dokument ČHNS [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr/cns; čl. 6.3 a);

²⁹¹ Základní dokument ČHNS; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr/cns; čl. 7

jednání v rozporu se Základním dokumentem společnosti nebo zákonem o církvích a náboženských společnostech. Ze stejných důvodů může představenstvo rozhodnout o zrušení čestného členství. Proti rozhodnutí o vyloučení se může člen ve stanovené lhůtě odvolat k dozorčí radě obce, která prvoinstančně rozhodnutí zruší či potvrdí. Rozhodnutí představenstva i rady je doručováno do vlastních rukou; doručením či fikcí doručení je vyloučení účinné²⁹² – úpravě vyloučení věnuje Základní dokument velkou pozornost.

27. Ústředí muslimských obcí

Ústředí muslimských obcí (dále též „UMO“ či „ústředí“) je náboženskou společností, jejímž cílem je podpora muslimské komunity na našem území a umožnění rozvoje života muslimské komunity podle zásad islámské víry.²⁹³ Základním organizačním článkem této náboženské společnosti jsou právně samostatné místní muslimské obce (dále též „obce“), vznikající podle potřeb v místech, kde žije větší počet muslimů²⁹⁴. V současnosti jsou v Česku registrované podle zákona o církvích a náboženských společnostech dvě obce - v Praze a Brně.

Členy obcí mohou být jen muslimové. Muslimem se osoba stává vyznáním víry v jediného Boha a uznáním proroka Muhammada jako posla Božího. Jde o tzv. šahádu²⁹⁵, která je pronesena v arabském jazyce. Kromě přesné slovní formy není stanovena žádná další podmínka proto, aby se osoba stala muslimem. Z hlediska právní vědy se však muslimem po formální stránce stává každý, kdo pronesl šahádu byť i neupřímně.²⁹⁶ Ad absurdum to znamená, že formálně se muslimem stává osoba simulací, jednáním, kterým byla uvedena v omyl či pod nátlakem. Vzhledem k této skutečnosti se domnívám, že šaháda je považovaná stejně jako křest za akt nesmazatelný, s tím rozdílem, že jde o akt opakovatelný, a nevedou se o něm žádné oficiální záznamy.

Nicméně názor právní vědy nemá žádný vliv na členství v obcích - člen obce je povinen dodržovat mimo jiné zásady islámské víry²⁹⁷, musí být tedy muslimem z přesvědčení. V čl. 12 Základního dokumentu UMO je ke vzniku a zániku členství v této náboženské společnosti výslovně uveden princip dobrovolnosti a neupravuje formální způsob přijetí do

²⁹² Základní dokument ČHNS; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 6.3,písm. b)

²⁹³ Základní dokument UMO; [online], 2008 - [cit. 10.1.2008], dostupné z www.cns.mkcr.cz/cns;čl. 2, písm.a)-k)

²⁹⁴ Základní dokument UMO; [online], 2008, [cit. 10.1.2008], dostupné z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 6

²⁹⁵ Křikavová, A.; Mendel, M.; Müller, Z.;Dudák, V.; Islám ideál a skutečnost; Baset; Praha 2002; str. 71

²⁹⁶ Křikavová, A.; Mendel, M.; Müller, Z.;Dudák, V.; Islám ideál a skutečnost; Baset; Praha 2002; str. 71

²⁹⁷ Základní dokument UMO; [online]; 2008, [cit. 10.1.2008], dostupné z www.cns.mcrk.cz/cns; čl. 12

obce. Je tedy otázkou, zda je členství v obcích založeno formálním aktem či nikoli a zda se zápisem do členské evidence, kterou UMO vede pro svoji potřebu²⁹⁸, lze spojovat právní účinky vzniku členství. Členství v obci z hlediska správy obce nadává členy právem přímého podílu na správě obce a též celého ústředí, a dále právem účasti na všech aktivitách UMO. Aktivní volební právo do orgánů obce a UMO získává každý člen obce od 16 let věku, pasivní volební právo zletilostí.²⁹⁹

Členství v obci je založeno na místní příslušnosti. Základní dokument neupravuje územní hranice v současné době existujících muslimských obcí, pouze stanoví, že obce vzniká podle potřeby v místě, kde žije větší, konkrétně nespecifikovaný, počet muslimů.³⁰⁰ Existence pouze dvou registrovaných obcí na našem území pravděpodobně svědčí o tom, že dostatečný počet muslimů pro založení organizační jednotky UMO žije pouze v našich dvou největších městech.

Základní dokument UMO neupravuje otázku výkonu kázně nad členy obce. Lze tak pouze konstatovat, že k zániku členství v obci dochází dobrovolným vystoupením.

Věřoučně se muslimské náboženství striktně monoteistické, proto vylučují právní dovolenost souběžného členství v UMO s členstvím v jiné církvi či náboženské společnosti.

28. Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü

Náboženská společnost Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü (dále též „náboženská společnost“ či „společnost“) poskytuje materiální i duchovní zázemí svým členům pro „laický způsob praxe buddhismu daného směru“³⁰¹. Zastřešuje na několik desítek místních organizací - meditačních center a skupin bez právní subjektivity po celé České republice.

Společnost používá termín členství pouze ve vztahu k jejím místním organizačním jednotkám, pro označení svých stoupenců používá termín „osoby hlásící se k společnosti“, které tak činí tím, že používají a praktikují metody buddhismu Diamantové cesty pod vedením současných duchovních představitelů této větve buddhismu.³⁰² Vztah společnosti a osob hlásících se ke společnosti je tak vztahem neformálním. Formální členství může vzniknout pouze ve vztahu osoby hlásící se ke společnosti a meditačním centrem či skupinou

²⁹⁸ Základní dokument UMO; [online]; 2008, [cit. 10.1.2008], dostupné z www.mcrkns.cz; čl. 2, písm.i)

²⁹⁹ Základní dokument UMO; [online]; 2008, [cit. 10.1.2008], dostupné z www.mcrkns.cz; čl. 12

³⁰⁰ Základní dokument UMO; [online]; 2008, [cit. 10.1.2008], dostupné z www.mcrkns.cz; čl. 6

³⁰¹ Základní dokument BDC; [online], 2008, [cit. 15.4.08], dostupný z www.wcns.mkcr.cz/cns; čl. 2

³⁰² Základní dokument BDC; [online], 2008, [cit. 15.4.08], dostupný z www.wcns.mkcr.cz/cns; čl. 13.1

(dále též „centrum“), kde chce jako člen působit, a to na základě poskytnutí osobních údajů dané osoby a splnění případných dalších podmínek (například zaplacení členského příspěvku, pokud je stanoven).³⁰³ dané organizační jednotky společnosti.³⁰⁴ Členství v centru přináší členu mimo jiné právo přímo se podílet na správě centra nebo právo být volen či jmenován do celospolečenských orgánů. Právní účinky přijetí za člena centra spojují se zápisem do členské evidence.

Pro neexistenci právní úpravy výkonu kázně nad svými členy, zůstává jedinou formou zániku členství výmaz s členské evidence centra na základě dobrovolného vystoupení.

29. Višna Nirmala Dharma

Posláním náboženské společnosti Višna Nirmala Dharma, je „přiblížit zájemcům duchovní rozměr člověka prostřednictvím metody duchovního růstu nazvané Sahadža jóga.“³⁰⁵ Pro členství v této společnosti platí, až na malé odchylky a s ohledem na skutečnost, že jde o společenství osob praktikujících jógu, totéž co bylo uvedeno u náboženské společnosti Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü.

30. Mezinárodní společnost pro vědomí Hare Krišny, Hnutí Hare Krišna

Základní dokument Náboženské společnosti Mezinárodní společnost pro vědomí Hare Krišny, Hnutí Hare Krišna (dále též „náboženská společnost“ či „společnost“) neupravuje formální vznik členství, pouze deklaruje dobrovolnost členství a volnost člena v rozhodování o způsobu výkonu svých povinností vyplývajících z jeho členství, ať v komunitě či mimo ni. Členství ve společnosti, respektive v jejích organizačních jednotkách, tedy spočívá ve volném plnění členských povinností při dodržování zásad a poslání společnosti. Z hlediska Základního dokumentu náboženské společnosti se tak členství jeví jako neformálním, ač tomu tak není.

³⁰³ Základní dokument BDC; [online], 2008, [cit. 15.4.08], dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 13.1

³⁰⁴ Základní dokument BDC; [online], 2008, [cit. 15.4.08], dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; čl. 13.2

³⁰⁵ Základní dokument VND; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.cns.mkcr.cz/cns; č.2

Žadatel o členství prochází náležitou přípravou, která vrcholí iniciačním obřadem. Při tomto obřadu přijímá duchovní jméno a zavazuje se k dodržování zásad společnosti.³⁰⁶

Členové společnosti nejsou nadáni přímou rozhodovací pravomocí v oblasti správy společnosti.³⁰⁷

Kromě dobrovolného vystoupení ze společnosti, předvídá Základní dokument společnosti zánik členství na základě rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti pro dlouhodobé porušování členských povinností.³⁰⁸

³⁰⁶ Vojtíšek, Z; Encyklopedie náboženských směrů v České republice, Portál, Praha, 2004, str. 325

³⁰⁷ Základní dokument HHK; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.cns.mkr/cns; písm. f), odst.A

³⁰⁸ Základní dokument HHK; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.cns.mkr/cns; písm. f), odst.A

Závěr

Od roku 1989 přibylo v České republice deset nově registrovaných církví. Právo na svobodu náboženského vyznání je u nás hojně využíváno, hojnost však nespočívá tolik v počtu věřících, jejichž počet však v posledním desetiletí stoupá díky přílivu věřících cizinců zejména z východní části světa na naše území, jako v množství a rozmanitosti státem uznaných církví působících na našem území. Z nich přes polovinu je církví křesťanských, ovšem od roku 2002 bylo u nás zaregistrováno pět nových hnutí nekřesťanského směru.

Právní řády zkoumaných církví se liší z hlediska kvality úpravy členství, mnohé předpisy jsou velmi obecné, především u nejnověji registrovaných církví bývá jediným oficiálním písemným zdrojem úpravy členství Základní dokument církve, povinně předkládaný pro registraci církve v ČR.

Společné všem církvím v oblasti úpravy členství je možnost uvážení, zda bude žadatel o členství přijat či nikoli - na přijetí není právní nárok. Dalším společným prvkem z hlediska členství v církvích je závazek členů žít v souladu s vírou a učením své církve.

Každý žadatel o členství je povinen splnit církevními řády stanovené podmínky pro přijetí. Příprava na členství je neodmyslitelná u církví ryze křesťanských. Rozhodnutí o tom, zda žadatel splňuje podmínky pro přejetí za člena, je v kompetenci církevních orgánů. Většina církví přijímá nové členy iniciačním obřadem. Iniciační obřad není praxí u většiny u nás registrovaných církví nekřesťanského směru. Jednou založený vztah mezi členy a církví zaniká vždy nejpozději smrtí.

Bezmála všechny církve jsou oprávněny k vyloučení svých členů, přičemž vyloučení není trvalé, a bývalí členové jsou zpravidla zváni k obnovení členství, pokud o to projeví zájem.

Závěr této práce je věnován přehledu možností v rámci hledisek, ze kterých bylo členství v církvích nazíráno s uvedenými příklady.

Podmínky vzniku členství

1. Příprava

Příprava žadatelů o členství je vlastní všem ryze křesťanským církvím. Z nekřesťanských církví je příprava podmínkou pro členství v židovské obci pro žadatele, kteří se rozhodli pro přestup k židovskému náboženství, a dále pro žadatele o členství v Mezinárodní společnosti pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna.

2. Věk
 - a) Věková hranice a podmínka rozumové vyspělosti pro přijetí není stanovena. Osoby nezpůsobilé k osobnímu převzetí členských závazků jsou přijímány za podmínky ručitele. (př. Církev latinská)
 - b) Věková hranice a podmínka rozumové vyspělosti pro přijetí není výslovně stanovena, avšak z dalších podmínek pro přijetí vyplývá. (př. Bratrská jednota baptistů)
 - c) Věková hranice pro přijetí je výslovně stanovena. Osoby mladší jsou přijímány jen se souhlasem jejich zákonných zástupců. (př. Církev bratrská)
3. Vyznávání víry, učení či poslání církve (všechny církve):
 - a) pouze osobně (př. Bratrská jednota baptistů)
 - b) osobně i zprostředkovaně (př. Starokatolická církev)
4. Platný křest (pouze v případě církví křesťanského směru)
 - a) Nepokřtěným žadatelům o členství je vždy udělován křest. Církve v zásadě uznávají křest udělený žadateli o členství v jiné církvi za platný, pokud splňuje podmínky platného křtu. (většina křesťanských církví).
 - b) Církve neuznávají křest udělený žadateli o členství v jiné církvi. (př. Náboženská společnost Svědkové Jehovovi)
 pozn. Jediná církev, která obnovuje členství svých vyloučených členů novým křtem je Církev adventistů sedmého dne.
5. Poskytnutí osobních údajů (př. Česká hinduistická obec)
6. Původ, národnost – pouze židovské obce

Členská příslušnost ke sborům

1. Řídí se vždy místem trvalého pobytu člena. Změna bydliště působí přestup do sboru v místě nového bydliště. (př. Novoapoštolská církev)
2. Příslušnost ke sboru je dána zpravidla v místě bydliště. Na přestup do nového sboru v rámci církve není právní nárok. (př. Československá církev husitská)
3. Každý člen může být evidován jen v jednom sboru. (většina církví)
4. Církve povoluje souběžné členství ve více sborech (př. Církev Křesťanská společenství)

Kategorie členů z hlediska práv a povinností

1. Všichni členové církve jsou členy plnoprávními. Osobám připravujícím se na členství církve přiznává některá členská práva. (př. Církev latinská)

2. Církev rozlišuje plnoprávné a neplnoprávné členství (př. Evangelická církev metodistická)

Plnoprávné členství:

- a) plnoprávné členství se nabývá konfirmací (př. Slezská církev evangelická a.v.)
- b) plnoprávné členství se nabývá věkem (př. Jednota bratrská)
- c) plnoprávné členství se nabývá vyznáním víry (př. Evangelická církev metodistická)

Neplnoprávné členství:

- a) členství přípravné (př. Církev bratrská)
- b) členství přidružené (př. Evangelická církev metodistická)
- c) členství připojené či příznivci (př. Evangelická církev metodistická, Obec Křesťanů)
- d) čestné členství (př. Náboženská společnost českých unitářů)
- e) děti členů (př. Církev Křesťanská společenství)

Rozhodovací pravomoc členů v oblasti církevní správy

1. Členové nedisponují volebním právem. (př. Církev Křesťanská společenství)
2. Volební právo mají jen plnoprávní členové. (př. Církev bratrská)
3. Volební právo se nabývá věkem. (př. Apoštolská církev)
4. Členové jsou jmenováni do církevních funkcí shora. (př. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů)
5. Členové nedisponují rozhodovací pravomocí (př. Novoapoštolská církev)

Výkon církevní kázně

1. Církevní dohled není uplatňován. (př. Starokatolická církev)
2. Kázeňská opatření nevedou k vyloučení. (př. Církev latinská)
3. Kázeňská opatření vedou k vyloučení. (př. Federace židovských obcí)

Zánik členství v průběhu života člena

1. Členství v průběhu života člena nezaniká. (př. Církev latinská)
2. Členství zaniká pouze dobrovolným vystoupením. (př. Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagju)
3. Členství zaniká vyloučením s možností se proti rozhodnutí odvolat. (př. Církev československá husitská)
4. Členství zaniká vyloučením bez práva na odvolání. (př. Křesťanské sbory)
5. Členství zaniká vynětím z evidence pro dlouhodobou neúčast. (př. Církev bratrská)

Resumé

Autor se zabývá otázkou členství ve všech církvích, které byly do konce roku 2007 v České republice registrované podle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, v platném znění. Autor zkoumá na základě platných církevněprávní předpisů postavení členů církví, a to z předem vybraných hledisek. Jimi jsou podmínky vzniku členství, příslušnost členů k církevním sborům, církevní práva a povinnosti se zaměřením na pravomoc v oblasti církevní samosprávy, členství plnoprávné a neplnoprávné, výkon církevního dohledu a církevními řády předvídané způsoby zániku členství v průběhu života členů. Závěrem práce autor obecně shrnuje společné znaky všem církvím v dané oblasti právní úpravy a uvádí přehled možností, s nimiž se lze, v rámci hledisek, ze kterých bylo členství v církvích nazíráno, uvnitř jednotlivých církví setkat.

Abstrakt

The author deals with the question of the church legal regulation of membership of every Church registered in the Czech Republic under current law by the end of the year 2007. The author used current church legal regulations and abstracted the membership from given angles such as the conditions necessary to become a Church member, the rights and obligations of the Church members in particular in the area of the Church self-government, belonging to a congregation, membership with full rights and without full rights, the church surveillance, and anticipated modalities of the membership termination throughout the members live. The outcome of the work generally summarizes membership criterias common to all Churches registered in the Czech Republic and lists potentialities of every examined aspect of the church membership.

Příloha č. 1

Přehled o datu registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností

(dostupný z <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=545>)

1. Církev a náboženské společnosti registrované podle zákona č. 308/1991 Sb.

Č.	Název církve, náboženské společnosti	Datum registrace, resp. recepce (rok 1991)
1.	Apoštolská církev	1989
2.	Bratrská jednota baptistů	1951
3.	Církev adventistů sedmého dne	1951 (1952-56 odňato)
4.	Církev bratrská	1951
5.	Církev československá husitská	1920
6.	Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	1990
7.	Církev řeckokatolická	recepce z Rakouska-Uherska (1950-68 odňato)
8.	Církev římskokatolická	recepce z R-U
9.	Českobratrská církev evangelická	recepce z Rakouska-Uherska
10.	Evangelická církev a. v. v ČR	recepce z Rakouska-Uherska
11.	Evangelická církev metodistická	1951
12.	Federace židovských obcí v ČR	recepce z Rakouska-Uherska
13.	Jednota bratrská	recepce z Rakouska-Uherska
14.	Křesťanské sbory	1956
15.	Luterská evangelická církev a. v. v ČR	19.1. 1995
16.	Náboženská společnost českých unitářů	1930
17.	Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	1. 9. 1993
18.	Novoapoštolská církev	1956
19.	Pravoslavná církev v českých zemích	recepce z Rakouska-Uherska
20.	Slezská církev evangelická a. v.	recepce z Rakouska-Uherska
21.	Starokatolická církev v ČR	recepce z Rakouska-Uherska

2. Círky a náboženské společnosti registrované podle zákona č. 3/2002 Sb.

Č.	Název církve, náboženské společnosti	Datum registrace
22.	Církev Křesťanská společenství	20. 6. 2002
23.	Obec křesťanů v České republice	4. 9. 2002
24.	Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna	21.11. 2002
25.	Česká hinduistická náboženská společnost	25. 11. 2002
26.	Ústředí muslimských obcí	17. 9. 2004
27.	Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice	26. 5. 2007
28.	Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	8. 6. 2007
29.	Višva Nirmala Dharma	14. 7. 2007
30.	Církev živého Boha	15. 12. 2007

3. Svazy církví a náboženských společností registrované podle zákona č. 3/2002 Sb.

Č.	Název svazu církve a náboženské společnosti	Datum registrace
1.	Vojenská duchovní služba	4. 2. 2005
2.	Ekumenická rada církví v České republice	19. 7. 2005

4. Předložené návrhy na registraci církve a náboženské společnosti a svazu církví a náboženských společností

Č.	Název církve, náboženské společnosti	Datum předložení
1.	Církev Nová naděje	7. 10. 2008

5. Círky a náboženské společnosti, které nebyly registrované podle zákona č. 3/2002 Sb.

Č.	Název církve, náboženské společnosti	Datum rozhodnutí MK
1.	Ekumenická církev svatého Jana Jeruzalémského, řádu rytířů Rhodosu a Malty	23. 10. 2002
2.	Ukrajinská řeckokatolická církev	4. 3. 2004
3.	Židovské Centrum Chai	30. 8. 2004
4.	Arménská apoštolská pravoslavná církev	12. 9. 2006

Příloha č. 2

Název registrované církve a náboženské společnosti (dostupná z http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=545)	Počty věřících	
	sčítání 1991	sčítání 2001*/
Apoštolská církev	1 485	4 584
Bratrská jednota baptistů	2 544	3 641
Církev adventistů sedmého dne	7 674	9 787
Církev bratrská	2 759	9 971
Církev československá husitská	178 036	99 356
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	odhad 300 - 700	1 375
Církev řeckokatolická	7 030	7 704
Církev římskokatolická	4 021 385	2 748 918
Česko-bratrská církev evangelická	203 996	117 540
Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	4 151	14 914
Evangelická církev metodistická	2 855	2 705
Federace židovských obcí v České republice	1 292	1 527
Jednota bratrská	2 385	3 443
Křesťanské sbory	3 017	6 955
Luterská evangelická církev a.v. v České republice	dle reg. 10 000	5 420
Náboženská společnost českých unitářů	365	302
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	14 575	23 260
Novoapostolská církev v České republice	427	451
Pravoslavná církev v českých zemích	19 354	23 053
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	33 130	14 038
Starokatolická církev v České republice	2 255	1 614
	4 519 415	3 100 558
+ ostatní a nepřesně vložené		197 742
		3 298 300
Církev Křesťanská společenství	podpisové archy k registraci cca	300
Obec křesťanů v České republice	podpisové archy k registraci cca	300
Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna	podpisové archy k registraci cca	300
Česká hinduistická náboženská společnost	podpisové archy k registraci cca	300

Seznam literatury a pramenů:

- Filipi, P.: Křesťanstvo, Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví, Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno, 1996
- Filipi, P.: Církev a církve, Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno, 2000
- Vojtíšek, Z.: Encyklopedie náboženských směrů v České republice, Portál, Praha, 2004
- Příbyl, S.: Ekumenismus a právo, L. Marek, Brno, 2006
- Tretera, J.R.: Konfesní právo a církevní právo, J.Krigl, Praha, 1997
- Tretera, J.R.: Stát a církve v České republice, Karmelitánské nakladat., Kostelní Vydří, 2002
- Beňová, M.: Právní systém kongregačních církví a zřízení, Revue církevního práva 10 (2/98), Společnost pro církevní právo ve spolupráci s Českou křesťanskou akademií, Praha 1998
- Pazourek, M.: Manuál pro Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium, Praha 1998
- Černý, P.: Pravoslavná církev v Československu; SPVC MK ČSR; Praha 1983
- Křikavová, A.; Mendel, M.; Müller, Z.; Dudák, V.; Islám ideál a skutečnost; Baset, Praha, 2002
- Kodex kanonického práva, Zvon, Praha 1994
- Řád katechumenátu v Arcidiecézi pražské, vydaný arcibiskupem pražským, Praha 2003
- Právní normy Arcidiecéze pražské z let 1991 – 2002; Arcibiskupství pražské; Praha 2002
- Uvedení dospělých do křesťanského života; Sekretariát ČLK; Praha 1987
- Z.č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech, v platném znění
- Úst. Z.č. 2/1993 Listina základních práv a svobod

Internetové prameny:

- Ústava PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupná www.wncns.mkr.cz/cns
- Prováděcí předpisy k Ústavě PC; [online], 2008 – [cit. 1.3. 08]; dostupné z www.wncns.mkr.cz/cns
- Basic principles of Attitude to the Non-Ortodox; [online] 2008 - [cit. 1.3. 08]; dostupný z www.mospat.ru
- Ústava Podvorje; [online], 2008 - [cit.1.3.08];dostupná z www.wncns.mkr.cz/cns
- Statute of the Russian Ortodox Church; [online], 2008 - [cit. 1.3. 08]; dostupný z www.mospat.ru
- Kdo jsme – základní informace; [online], 2008 - [cit. 10.3.08]; dostupný z www.starokatolici.cz
- Příhlaška; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupná z www.starokatolici.cz

Synodní řád; [online] 2008 - [cit.10.3. 08]; dostupný z www.starokatolici.cz

Církevní zřízení; [online]; 2008 - [cit. 10.3.08]; dostupné z: www.starokatolici.cz

Ústava CČH; [online], 2008 [cit. 10.5.08]; dostupná z www.cch.cz

Organizační řád CČH; [online], 2008 [cit. 10.5.08]; dostupný z www.cch.cz

Řád ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupný z: www.ecm.cz

Liturgie ECM; [online]; 2008 - [cit. 27.4.08]; dostupná z: www.ecm.cz

Řád členství v ČCE; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08]; dostupný z www.srcce.cz

Řád sborového života; [online], 2008 - [cit. 1.4.08];]; dostupný z www.srcce.cz

Řád o správě církve; [online], 2008 - [cit. 1.4. 08];dostupný z www.srcce.cz

Zřízení SCAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz

Zásady SCAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz

Řád správy církve SCAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.sceav.cz

Statut ECAV; [online],2008 [cit. 15.4.08]; dostupný z www.luterani-praha.info

Historie ECAV; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.ecav.cz

Statut církevního sboru ECAV v Praze; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.luterani-praha.info

Ústava LECAV; [online], 2008 [cit. 1.4.08]; dostupná z www.wens.mkcr.cz/cns

Řád CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupný z www.cb.cz

Ústava CB; [online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.cb.cz

Ústava JB;[online], 2008 [cit. 10.4.08]; dostupná z www.jbcr.info/

Základní řád sboru BJB; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.bjb.cz

Základní dokument KS; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.praha.krestanskesbory.cz/

Přijetí a výstup ze sboru; [online], 2008 [cit. 15.5.08]; dostupný z www.praha.krestanskesbory.cz/

Základní dokument CKS; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.kaes.cz

Stanovy CŽB; [online] 2008 – [cit.3.6.08]; dostupný z www.cirkevzivehoboha.cz

Statut NC; [online], 2008 - [cit. 1.4.08]; dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns

Ústava AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08];dostupná z www.apostolskacirkev.cz

Členský řád AC; [online], 2008 - [cit. 20.5.08];dostupný z www.apostolskacirkev.cz

Ústava CASD;[online], 2008 – [cit. 2:6:2008]; dostupná z www.casd.cz

Seventh-Day-Adventist- Church Manual, 17th edition; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.adventist.org

Statut OK; [online] 2008 – [cit.2.6.08]; dostupný z www.obec-krestanu.cz

Ústava NSČU; [online], 2008 – [cit. 2.6.2008]; dostupná z www.unitaria.cz

Základní dokument CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns

Statut CJKSPD; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns

Jak vypadá křesťní shromáždění; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný www.mormon.org/learn/

Základní dokument NSSJ; [online], 2008 - [cit. 10.4.08]; dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns

Co od nás Bůh vyžaduje; [online], 2008 - [cit. 25.5.08]; dostupný z www.watchtower.org/b/rq/

Statut Federace židovských obcí; [online], 2008 - [cit. 7.5.08]; dostupné z www.fzo.cz

Základní dokument ČHNS; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns

Základní dokument UMO; [online], 2008 - [cit. 10.1.2008], dostupné z www.wens.mkcr.cz/cns

Základní dokument BDC; [online], 2008, [cit. 15.4.08], dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns

Základní dokument VND; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns

Základní dokument HHK; [online], 2008 - [cit. 2.4.08]; dostupný z www.wens.mkcr.cz/cns